

#3 SEPTEMBER 2021

OPLINIE

AFMP
LEDENMAGAZINE

**VETERANEN
KRITISCH**
over Afghanistanbeleid

**GOING
BACK**
with a mission

RESERVISTEN
moeten dezelfde
rechten hebben

AFMP-APP

VOLOP
INFORMATIE IN
THE POCKET!

INTERVIEW

**'ANTWOORDEN OP
BRANDENDE VRAGEN
OVER TERUGBETALINGS-
VERPLICHTING OPLEIDINGEN'**

BESTE VERZEKERING

EEN AANTAL WEKEN TERUG

ben ik thuis gekomen na een heerlijke vakantie met mijn gezin in Spanje. Naast fijne herinneringen en wat souvenirs bleek ik ook een bacteriële infectie mee te hebben genomen naar Nederland. Nadat ik een enorme bult op mijn rug ontwikkelde en ik aanvallen van hevige koorts kreeg, werd ik opgenomen in het ziekenhuis. Daar ging mijn vakantiegevoel!

In het ziekenhuis zag ik personeel op hun tandvlees lopen. Ik werd overgeplaatst naar een afdeling waar alle bedden bezet waren. Door een gebrek aan personeel was een van de vleugels gesloten, waardoor het enorm druk was. Toch merkte ik als patiënt nauwelijks dat er enorme tekorten waren aan personeel en bedden. Het personeel was namelijk zorgzaam en professioneel. Ik ben inmiddels (bijna) helemaal hersteld.

De vergelijking met Defensie laat zich gemakkelijk maken. Defensie is al jaren een verwaarloosde organisatie. Er zijn verschrikkelijke tekorten aan personeel, die neerkomen op 9000 vacatures! De Algemene Rekenkamer concludeert jaar na jaar dat er een disbalans is tussen budget en ambitie van Defensie. De oproep van de nieuwe CDS en zijn ondercommandanten om 4 miljard euro extra vrij te maken voor Defensie laat niets aan de verbeelding over. Het is 5 voor 12 voor Defensie en de politiek moet handelen.

'DEFENSIE IS AL JAREN EEN VERWAARLOOSDE ORGANISATIE'

Ondanks alle uitdagingen, staan de medewerkers van Defensie altijd klaar wanneer het nodig is. Als er snel moet worden geëvacueerd vanuit Afghanistan, is Defensie paraat. Wanneer er een watersnoodramp is in Limburg, rijkt Defensie de helpende hand. Zijn er bosbranden in Albanië? Dan sturen we gewoon de Luchtmacht.

Het is tijd dat de loyaliteit van de medewerkers van Defensie wordt omgezet in een rechtvaardige cao en dat de politiek de brede problemen van Defensie serieus neemt. Defensie is namelijk onze enige en beste verzekering voor onze vrijheid.

Over verzekeringen gesproken, kijk eens naar onze partner DFD! Sinds kort ben ik daar zelf klant. Ik ben door hen goed geholpen en bespaar ook nog eens op mijn verzekeringen. Een aanrader!

Ton van den Berg
Voorzitter AFMP

08

**ALLES OVER
TERUGBETALINGSVERPLICHTING
BIJ OPLEIDINGEN**

→ In een interview vertelt Nikki van Nieuwamerongen, juridisch medewerker voor de AFMP, welke regels gelden in het kader van de terugbetalingsverplichting voor opleidingen. “Voor iedere terugbetalingsverplichting geldt dat sprake moet zijn van een evenwichtige verdeling van risico's tussen werkgever en werknemer.”

12

**VAN
NANOSATELLIET
TOT HET
AFTREDEN
VAN ANK
BIJLEVELD**

→ OpLinie blikt uitgebreid terug op het meest opvallende defensienieuws in het afgelopen kwartaal. Van de eerste militaire nanosatelliet in de ruimte tot en met het aftreden van Ank Bijleveld als demissionair minister van Defensie.

16

**TERUGKEERREIZEN VOLOP
IN DE BELANGSTELLING**

→ Nu het Nederlands Veteraneninstituut van Defensie de opdracht heeft gekregen om voor Dutchbat 3-veteranen terugkeerreizen te organiseren, staat dit fenomeen volop in de belangstelling. Er liep al een onderzoeksambitie naar de betekenis die deze terugkeerreizen voor veteranen kunnen hebben en hoe deze kunnen helpen om hun oorlogservaringen te verwerken.

28

**'TALLOZE MEDEWERKERS
OVERGELEVERD AAN
WRAAKZUCHT TALIBAN'**

→ In deze uitgave spreken we met veteranen die geschokt zijn over de trage manier waarop de Nederlandse regering reageerde op de recente ontwikkelingen in Afghanistan, waaronder de snelle herovering door de Taliban. Hierdoor zijn volgens hen talloze medewerkers van de Nederlandse militaire eenheden die in Afghanistan actief waren, overgeleverd aan de wraakzucht van de Taliban.

EN VERDER

- 02** Blog Ton van den Berg
- 04** Bondig - Werk en inkomen
- 22** Bondig - Vereniging
- 26** Lid werft lid
- 27** Puzzel
- 32** Contact met AFMP
- 34** FNV-ledenvoordeel
- 36** Lid in beeld: Sjoerd de Jongh

Twijfels over je minimumloon?

LAAT JE LOONSTROOK CHECKEN!

Werk je als militair bij Defensie in een van de onderste rangen? Dan ontvang jij misschien een basissalaris dat lager is dan het minimumloon. Om dit op te lossen, ontvang je bovenop dat basissalaris een garantietoelage minimumloon. Het systeem met deze toelage heeft niet onze voorkeur en we doen ons uiterste best om dit in het nieuwe loongebouw anders op te lossen.

Bekijk via www.afmp.nl/actueel/nieuws-and-blogs/afmp-kritisch-over-militair-minimumloon een eerder AFMP-artikel over dit onderwerp. Voornamelijk zitten we helaas nog even vast aan de eerdergenoemde garantietoelage. De AFMP heeft signalen ontvangen dat de betaling rondom het minimumloon niet altijd correct verloopt, vooral niet als er overuren zijn gedraaid en uitbetaald. Wij willen dat graag voor onze leden nakijken. Ontvang jij zo'n garantietoelage minimumloon en heb je onlangs overuren uitbetaald gekregen? Stuur deze dan naar onze afdeling individuele belangenbehartiging: ib@afmp.nl. Wij checken dan of die betaling klopt. Is dit niet het geval, dan bekijken we wat we hier eventueel aan kunnen doen.

DIEN JE AANVRAAG IN VOOR UITRUIL AANVULLENDE KILOMETERVERGOEDING

Op zaterdag 11 september is de aanvraagperiode opengesteld voor de uitruil aanvullende kilometervergoeding 2021, die deel uitmaakt van het Cafetariamodel Defensie. Dien daarom snel jouw aanvraag in! Een zogeheten transactieafhandelaar beoordeelt jouw aanvraag en moet deze goedkeuren voordat de uitruil wordt toegekend. Niet tijdig goedgekeurde aanvragen neemt hij niet in behandeling. Je hebt nog tot en met 31 oktober de tijd. Wij drukken jou als lid op het hart om de aanvraag voor uitruil tijdig in te dienen en voor de zekerheid een afschrift of een schermafbeelding hiervan te bewaren.

ONLINE OVERLEG ROND FLO-REGELING DEFENSIE VOOR DBBO

De afgelopen tijd zijn er brieven binnengekomen van bij de DBBO werkzame leden over de overgangsregeling leeftijdsontslag. Het gaat om DBBO-medewerkers die op 1 januari 2006 waren geplaatst bij het geüniformeerd bewakingspersoneel op een functie waarvoor een leeftijds-grens geldt. Zij benadrukken dat zij onzeker en ontevreden zijn over de ontslagdatum en hun uitkeringsrechten.

De AFMP wil graag met deze leden in gesprek om informatie te vergaren en in beeld te brengen of er juridische ondersteuning kan worden geboden. Daarom wordt een online bijeenkomst verzorgd op dinsdag 5 oktober om 15.00 uur. Wil je deze bijeenkomst bijwonen? Stuur dan onder vermelding van 'FLO-sessie' een mail naar info@afmp.nl. Vermeld in jouw e-mail je naam, voorletters en lidmaatschapsnummer of postcode. Ben je verhinderd op 5 oktober of preferer je een één-op-ééncontact? Laat ons dit dan ook even weten. Sowieso koppelen we onze bevindingen van 5 oktober terug naar iedereen die zich bij ons meldt.

ANDERE DEFENSIEAMBTENAREN

De overgangsregeling geldt trouwens ook voor andere defensieambtenaren. Werk je niet bij de DBBO en wil je dat de AFMP aandacht besteedt aan jouw vragen en/of opmerkingen over de overgangsregeling? Ook dan kun je gerust een berichtje sturen naar info@afmp.nl.

VRAAGTEKENS BIJ PRIVACYGEVOELIGE GEZONDHEIDSMONITORING

De AFMP stelde onlangs schriftelijk vragen aan de Functionaris Gegevensbescherming van het ministerie van Defensie. De belangrijkste aanleiding voor onze vragen zijn de kritische opmerkingen die wij van leden ontvingen over het gebruik van hun persoonlijke gegevens ten behoeve van het gezondheidsmonitoringssysteem van Defensie. De toekomstige antwoorden van het ministerie kunnen de basis vormen voor een eventuele klachtenprocedure bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Voorsnog heeft de AFMP echter alleen een ontvangstbevestiging van haar vragen gekregen en geen antwoorden.

In de week van 14 tot 18 juni 2021 werd er een brief verstuurd aan alle actief dienende beroepsmilitairen. In deze brief staat de aanzegging dat medische gegevens en data over plaatsingen en uitzendingen van militairen zullen worden gebruikt voor onderzoeken ten behoeve van gezondheidsmonitoring. Als zij hiervoor geen toestemming wilden verlenen, moesten zij dit binnen vier weken aangeven.

GOEDE BEDOELINGEN

Een aantal leden stelde hierover vragen aan ons, waarna wij ermee aan de slag zijn gegaan. Als vakbond komen we op voor de belangen van onze leden. Wij trekken de goede bedoelingen achter het gezondheidsmonitoringssysteem niet in twijfel, maar hebben ernstige bezwaren

tegen de wijze waarop de procedure van toestemmingsverlening is ingeregeld. Bijzondere persoonsgegevens, waar medische gegevens onder vallen, kunnen alleen worden gedeeld als er een vrije keuze voorafgaand aan de verwerking heeft plaatsgevonden. Zeker wanneer er sprake is van een werknemer-werkgeverrelatie moet extra terughoudend worden opgetreden. Met de huidige opt-outmethode wordt naar onze overtuiging niet voldaan aan de juiste wijze van toestemmingsverlening.

BIJSTAND

We zijn benieuwd naar de antwoorden van Defensie op onze vragen en zullen niet schromen om een klacht bij de Autoriteit Persoonsgegevens in te dienen als deze onvoldoende aan onze bezwaren tegemoetkomen. Vanzelfsprekend informeren wij jou als lid als we deze stap gaan zetten. Je kunt rekenen op onze bijstand als je een individuele klacht wilt indienen.

BELANGRIJK

Voor nu is het volgende belangrijk. Ben je niet blij met het feit dat Defensie jouw medische informatie en plaatsingsgegevens zo verwerkt? Weet dan dat je jouw toestemming altijd kunt intrekken. Dat kan door te mailen naar: CEAG.gezondheidsmonitoring@mindef.nl. Ook heb je altijd het recht op inzage in jouw gegevens. Je kunt hiervoor een verzoek indienen bij de gegevensverwerker.

BONDIG - WERK EN INKOMEN

VERGOEDING BIJ FISCALE SCHADE DOOR NABETALING SAMENVALLENDE DIENSTTIJD

Heeft ABP jou een nabetaling gedaan, omdat er sprake is van een samenvallende diensttijd? Dan kan jouw inkomen in dat jaar fors gaan stijgen. Hierdoor is het mogelijk dat je in een hogere tariefgroep terechtkomt en dat je een aanslag inkomstenbelasting van de Belastingdienst ontvangt. Om dit te voorkomen, raden we jou aan om een zogeheten middelingsverzoek in te dienen bij de Belastingdienst.

'Middelen' betekent dat jouw totale inkomen over drie jaar evenredig wordt verdeeld over die periode. Hierdoor kun je voorkomen dat je in die drie jaar niet in een hogere tariefgroep valt en dus geld van de Belastingdienst terugkrijgt.

DREMPELBEDRAG

De Belastingdienst hanteert een drempelbedrag van € 545,- bij middelen. Dit drempelbedrag en eventueel de in de jaren daarvoor geleden schade kan voor een vergoeding in aanmerking komen. Word jij geconfronteerd met fiscale schade na de uitbetaling van de samenvallende diensttijd? Neem dan via e-mail (info@afmp.nl) of telefoon (085-8900470) contact op met de AFMP, zodat wij jou kunnen helpen.

PROCES EMPLOYABILITY- ORGANISATIE DEFENSIE GESTART

Onlangs is het Beleidsvoornemen employabilityorganisatie formeel aangeboden aan het Sectoroverleg Defensie (SOD). Hiermee komt een einde aan een lange periode waarin Defensie de afspraak uit het arbeidsvoorwaardenakkoord 2017-2018 niet wilde uitvoeren. Onder druk van onder andere de AFMP en een arbitrale uitspraak is er eindelijk een start gemaakt met het proces. Het streven is om de eenheid in 2023 te hebben opgericht.

Met de nieuwe uniforme employabilityorganisatie kunnen medewerkers van het ministerie van Defensie die hiërarchisch niet onder een defensieonderdeel ressorteren, bindende loopbaanafspraken maken. Het doel is om de defensiemedewerker eenduidig en optimaal te ondersteunen tijdens zijn of haar loopbaan. Deze loopbaan kan zich geheel binnen Defensie afspelen, maar ook uit bewegingen van binnen naar buiten en vice versa bestaan.

Met de nieuwe employabilityorganisatie worden de synergie, de kwaliteit en de defensiebrede gelijkwaardigheid van de employabilitybegeleiding geborgd. Verder wordt defensiebreed dezelfde kwaliteit van de P&O-dienstverlening gegarandeerd. De AFMP is blij dat eindelijk kan worden gestart met dit traject en zal het bijbehorende proces op de voet volgen. ■

VLIEGTUIGTECHNEUTEN BEHOUDEN TÓCH GRANDFATHERS RIGHTS

De Militaire Luchtvaart Autoriteit (MLA) draaide onlangs het besluit terug om 20 vliegtuigtechnen op één Nederlandse vliegbasis hun zogeheten Grand Fathers Rights te ontnemen door geen verlenging te verstrekken. Hierdoor zouden deze technen vanaf januari 2022 niet meer bevoegd zijn hun werk te doen. Mede dankzij inspanningen van Ron Segers als sectorhoofd Luchtvaart van de AFMP, die hiertegen flink ageerde, is dit besluit echter dus van de baan. In een op 30 juni gepubliceerd blog op AFMP.nl uitte Ron kritiek op het aanvankelijke voornemen van de MLA. Onder meer onder druk van dit veelgelezen blog is dit voornemen nu dus geschrappt, zo vernam Ron later tijdens een vergadering met de Luchtvaart. Grandfathers Rights zijn bedoeld voor vliegtuigtechnen die niet zijn opgeleid volgens de Militaire Luchtvaart Eisen (MLE).

MOEILIKHEID

Het idee bij de introductie van de MLE was om de technen op basis van deze norm op te leiden. Bij de meeste vliegtuigtypes ging dit goed, maar bij sommige exemplaren was dit een probleem. Deze moeilijkheid ontstond vooral doordat er moest worden gevlogen en de mensen simpelweg niet konden worden gemist. Verder was er ook een belang om instromende militairen op te leiden tot vliegtuigtechnen. Hierdoor was er geen plek voor het zittend personeel.

Binnen de Europese luchtvaartwet, waarop de MLE gebaseerd is, zijn daarom de Grandfathers Rights als instrument opgenomen. Dit instrument is bedoeld voor de technen die al veel ervaring hebben vanuit het verleden en niet voldoen aan de specifieke eisen van de MLE om een vrijstelling te geven.

EUROPESE LUCHTVAARTWET

“Het is een voortdurend terugkerend fenomeen dat de MLA mensen deze bevoegdheid wil afnemen,” zo ventileerde Ron flinke kritiek in zijn blog. “En dit terwijl de mogelijkheid voor het verlenen van deze bevoegdheid is vastgelegd in de door de EASA opgestelde Europese Luchtvaartwet!”

De realiteit is volgens Ron dat er bij de Luchtvaart weinig wordt gevlogen als mensen hun rechten verliezen. “Op zich hoeft ik mij hierover niet zo druk te maken. Wél zorgelijk vind ik het feit dat er loyale technen zijn die best bereid waren om te worden opgeleid, maar die enerzijds door operationeel belang en anderzijds door een gebrek aan opleidingscapaciteit uiteindelijk niet de gelegenheid kregen.” ■

OVERLEG OVER REORGANISATIES DOSCO BLIJFT OPGESCHORT

Ook na een laatste gesprek in aanwezigheid van alle centrales op 16 juli 2021, hebben de ACOP (o.a. AFMP en MARVER), het AC en CCOOP besloten om de opschorting van het overleg over de reorganisaties bij DOSCO (ioREO DOSCO) te handhaven. De hieruit voortvloeiende Bijzondere Commissie Personele Implementaties (BCO PI's) én de nog lopende BCO PI's zijn daarom eveneens op de lange baan geschoven. Drie van de vier centrales kondigden deze opschorting op 9 juni 2021 al aan in een gezamenlijke brief aan de voorzitter van de Werkgroep Reorganisaties (WG REO). Volgens Arjen Rozendal, sectorhoofd Marine en Burgerpersoneel van de AFMP, die bij het laatste overleg aanwezig was, blijft de boodschap van deze brief onveranderd. In de brief reconstrueren de drie centrales de gebeurtenissen van de afgelopen tijd. Zij verzoeken de voorzitter om de opschorting van het overleg met DOSCO in de werkgroep te bespreken. De centrales spreken de wens uit om samen tot een oplossing te komen, zodat het overleg met DOSCO alsnog kan worden hervat. Zij benadrukken dat het belangrijk is om hiervoor de voorwaarden waaronder dit mogelijk is goed vast te leggen.

LOZE BELOFTE

In december 2020 schortten alle Defensiecentrales het algehele formele overleg op na het definitief vastlopen van de onderhandelingen over nieuwe arbeidsvoorwaarden. In het belang van het defensiepersoneel lieten zij de gesprekken over de reorganisaties bij de diverse defen-

sieonderdelen echter bewust wél doorgaan. Drie centrales besloten echter om ook de gesprekken over de reorganisaties bij DOSCO te cancel- len, omdat zij, zo benadrukken zij, 'de afgelopen jaren herhaaldelijk hebben moeten vaststellen dat DOSCO de vakbonden niet serieus neemt. Meerdere malen bood DOSCO excuses aan en beloofde zij beterschap. Tijdens de meest recente BCO PI bleek dit echter opnieuw een loze belofte'.

AANKNOPINGSPUNTEN

"Ondanks het besluit om de opschorting van het overleg te handhaven, bood het laatste gesprek ons als centrales voldoende aanknopingspunten om zaken stapsgewijs van onderwerp tot onderwerp te bekijken om eventueel te besluiten deze formeel te gaan behandelen met DOSCO," verduidelijkt Arjen. "In dit gesprek heeft DOSCO toegegeven dat het eerder onjuist handelde en onterecht de deur dichtsloeg, terwijl we nog midden in een overleg over een specifieke kwestie zaten. Over de details van deze kwestie kan en mag ik niets zeggen. DOSCO heeft nu in elk geval toegezegd dat het meer toezicht zal gaan voeren over de eigen interne organisatie, een belangrijke eis die wij als centrales stelden. Zelf benadrukte ik tijdens het laatste overleg dat ik transparantie en integriteit vanuit DOSCO miste over alles wat er is misgegaan. In dit standpunt werd ik gesteund door de andere centrales. DOSCO heeft beloofd om hierover volledige openheid van zaken te gaan geven. Nu is het afwachten of dit ook gaat gebeuren." ■

SALARIS- BETAALDATA DEFENSIE- MEDEWERKERS IN 2022

Onlangs zijn de salarisbetaaldata voor defensiemedewerkers in 2022 bekendgemaakt. Deze data zijn bepaald in overleg met het ministerie van Financiën. Uiterlijk de volgende werkdag na de betaaldatum wordt het salaris op jouw rekening gestort.

Maandag 24 januari
Donderdag 24 februari
Donderdag 24 maart
Vrijdag 22 april
Dinsdag 24 mei (inclusief vakantiegeld)
Vrijdag 24 juni
Vrijdag 22 juli
Woensdag 24 augustus
Vrijdag 23 september
Maandag 24 oktober
Donderdag 24 november
Donderdag 22 december

Nikki van Nieuwamerongen,
juridisch medewerker voor AFMP:

‘BIJ HET OPLEGGEN VAN OPLEIDINGEN MOET DEFENSIE AANGEVEN WAT DE VERWACHTE KOSTEN ZIJN’

De afdeling individuele belangenbehartiging van de AFMP krijgt regelmatig vragen en problemen van leden voorgelegd op het gebied van opleidingen. Een veelvoorkomende vraag is of er onder bepaalde omstandigheden al dan niet een terugbetalingsverplichting van toepassing is voor de kosten van opleidingen. In een interview met Nikki van Nieuwamerongen, juridisch medewerker voor zowel de AFMP als de Marechausseevereniging, zoomen we daarom in op deze terugbetalingsverplichting. “Het is geen verplichting, maar een bevoegdheid van Defensie om die verplichting op te leggen en deze moet van tevoren – dus direct bij het besluit dat de opleiding mag worden gevolgd – aan de medewerker bekend zijn gemaakt.” **TEKST BART MANDERS**

KUN JE ALLEREERST VERTELLEN WAARUIT JOUW DAGELIJKS WERK BESTAAT ALS JURIDISCH MEDEWERKER VOOR DE AFMP EN DE MARVER?

Mijn dagelijkse werk loopt uiteen van het beantwoorden van algemene vragen van leden over bijvoorbeeld toelagen en ziekte,

tot het voeren van juridische procedures over meer complexe onderwerpen, zoals ontslagkwesties en functiewaarderingen. Als gemachtigde sta ik leden bij vanaf het moment dat zij zich melden met een juridisch probleem tot en met het moment dat er een beslissing wordt genomen op het bezwaar. Tijdens een dergelijke juridische procedure houd ik mij bezig met het beoordelen en toetsen van juridische

vraagstukken en besluiten en het opstellen en indienen van juridische stukken, zoals verzoeken, bezwaarschriften en aansprakelijkstellingen. Daar horen natuurlijk ook het managen van dossiers, het bewaken van termijnen en het vertegenwoordigen van leden tijdens hoorzittingen bij.

WAT VIND JE DE MOOISTE ASPECTEN VAN JE WERK?

Door de verscheidenheid aan onderwerpen waarmee ik te maken heb, is mijn werk nooit saai. In mijn functie houd ik me bezig met het militaire ambtenarenrecht, dat heel uitgebreid en aan verandering onderhevig is. Ik beschouw mezelf als een 'mensen-mens' met een groot rechtvaardigheidsgevoel. Buiten al het juridische getouwtrek vind ik het daarom ontzettend mooi om te mogen strijden voor de belangen van onze leden, zodat zij hun recht kunnen halen bij hun werkgever.

Ik hecht waarde aan persoonlijk contact met iedereen die ik hulp bied. Zo mail ik en bel ik veel met leden. Vóór de coronacrisis nodigde ik leden met een complexe hulpvraag wel eens uit op ons kantoor in Utrecht, zodat zij persoonlijk hun verhaal bij mij konden doen. Door corona heeft dat helaas een lange periode niet meer gekund. De hoorzittingen waarbij ik als kwestiebehandelaar de afgelopen tijd leden vertegenwoordigde, vonden veelal telefonisch of via MS Teams plaats, dus dat was voor mij even schakelen. Persoonlijk hoop ik van harte dat de coronacrisis binnen afzienbare tijd tot een einde komt en dat ik weer meer live contact met leden kan hebben.

'BIJ HUN UITDIENST-TREDING WETEN ONZE LEDEN VAAK NIET OF ZIJ EEN TERUGBETALINGS-VERPLICHTING BIJ OPLEIDINGEN HEBBEN'

SINDS WANNEER BEN JE ACTIEF IN JE HUIDIGE FUNCTIE?

In het kader van een praktijkoriënterende stage voor mijn studie Rechten aan de Hogeschool Leiden liep ik vanaf augustus 2016 een jaar lang in de functie van jurist stage bij FNV Veiligheid, de werkorganisatie van toen nog de AFMP, de Marechausseevereniging én de Nederlandse Politiebond. Weliswaar onder begeleiding verrichte ik in feite toen al werk als kwes- tiebehandelaar. Ik maakte kennis met het militair ambtenarenrecht en kon mijn opgedane kennis op het gebied van bestuursrecht toepassen in de praktijk. Na mijn stage ging ik mijn afstudeerscriptie schrijven en ben ik uiteindelijk weer bij FNV Veiligheid terechtgekomen. Ik werd gevraagd of ik er definitief wilde komen werken en op deze vraag heb ik 'ja' gezegd. Sinds het vertrek van de NPB vorig jaar uit de werkorganisatie ben ik dus juridisch medewerker voor onze defensie- bonden AFMP en MARVER.

KRIJG JE VAAK VRAGEN BINNEN VAN LEDEN OVER OPLEIDINGEN?

Ik krijg geregeld vragen hierover, maar dit gebeurt zeker niet aan de lopende band. De meeste vragen gaan over de terugbetalings- verplichting van de kosten van bepaalde opleidingen. Bij hun uitdiensttreding weten onze leden vaak niet of zij deze plicht hebben en in welke mate hiervan sprake is. Zo zijn er collega's die FPS-fase 1 hebben doorlo- pen en die willen terugkeren naar de civiele arbeidsmarkt. Zij vragen zich op dat moment af of zij de kosten van een recent afgeronde opleiding moeten terugbetalen. Verder kloppen bijvoorbeeld leden bij mij aan die een studie moeten volgen op een dag

waarop zij eigenlijk dienst hebben. De vraag is dan of er sprake is van een juiste vrijstel- ling van hun dienst of dat het dienstbelang zwaarder weegt.

Eerder dit jaar heb ik enkele juridische procedures op opleidingsgebied tegen de KMar als werkgever gevoerd. Diverse potentiële wachtmeesters ontvingen namelijk een afwijzing voor de wachtmees- teropleiding, maar deze afwijzing strookte niet met de opleidingsvoorwaarden die in een eerder gepubliceerd bulletin ston- den vermeld. Uiteindelijk wonnen we als Marechausseevereniging vijf zaken op dit terrein.

ER HEERST DUS VEEL ONDUIDELIJKHEID OVER DE VERPLICHTE TERUGBETALING VAN OPLEIDINGSKOSTEN. WAT IS ER WETTELIJK ALLEMAAL VASTGELEGD IN HET KADER VAN DEZE VERPLICHTING?

De terugbetalingsverplichting van oplei- dingskosten is wettelijk geregeld in artikel 16e van het algemeen militair ambte- narenreglement (AMAR, red) en verder uitgewerkt in de Voorlopige Voorziening Uitvoeringsregeling AMAR. Een militair kan bij de aanwijzing voor de opleiding de verplichting worden opgelegd om de oplei- dingskosten volledig of gedeeltelijk terug te betalen als hij of zij door verwijtbare omstandigheden wordt ontheven van diens opleiding of bestaande functie óf wordt ontslagen op een van de andere in de wetge- ving genoemde gronden.

De terugbetalingsverplichting geldt ook als iemand zelf ontslag neemt, tenzij er binnen zes maanden na de ontslagdatum sprake is van een nieuwe aanstelling bij het ministe- rie van Defensie. Wij voeren op dit moment een procedure over de vraag of dit ook een aanstelling als reservist kan zijn. Wij zijn van mening dat er in zo'n geval geen terugbe- talingsverplichting van toepassing is, maar Defensie ziet dit anders.

Het is trouwens geen verplichting, maar een bevoegdheid van Defensie om een terug- betalingsverplichting op te leggen en deze

moet van tevoren – dus direct bij het besluit dat de opleiding mag worden gevolgd – aan de medewerker bekend zijn gemaakt. Dit kan achteraf niet worden gerepareerd. Krijg je in later stadium een terugbetalingsverplich- ting opgelegd? Dan kun je bij ons terecht voor het maken van bezwaar. Wij vinden dat Defensie bij het opleggen van de opleiding ook moet aangeven hoeveel de verwachte opleidingskosten zullen bedragen. Op die manier weten medewerkers op voorhand beter waar zij aan toe zijn.

De terugbetalingsverplichting van oplei- dingen van burgermedewerkers steekt ove- rigens heel anders in elkaar. Neem contact met ons op als je hierover vragen hebt.

WELKE TERMIJNEN GELDEN BIJ DEZE VERPLICHTING?

Op basis van artikel 3:6 van de Voorlopige Voorziening Uitvoeringsregeling AMAR geldt deze verplichting in elk geval tijdens de studie en minimaal 2 jaar en maximaal 6 jaar na het afronden van een opleiding, afhankelijk van de specifieke studie. Deze periode vangt aan op de eerste dag na de beëindiging hiervan. Dit houdt dus in dat je kan worden verplicht tot terugbetaling van de studiekosten als je voor het einde van deze termijn vanwege een van de eerder genoemde gronden wordt ontheven van je opleiding of functie of als je vlak na het volgen van een opleiding uit eigen beweging ontslag neemt uit de militaire dienst. Het terug te betalen bedrag wordt naar even- redigheid verminderd naarmate de termijn is verstreken. Als je direct na afronding van de opleiding opstapt, zul je dus meer terug moeten betalen dan wanneer je pas 1,5 jaar later vertrekt bij Defensie. Jouw werkgever heeft dan namelijk gedurende deze langere periode kunnen profiteren van de kennis en kunde die je tijdens jouw opleiding hebt opgedaan.

HOEVEEL GELD MOET JE EIGENLIJK TERUGBETALEN?

De opleidingskosten worden berekend aan de hand van vaste bedragen, waarbij er verschil is al naar gelang de opleiding binnen

Defensie of bij een externe opleidingsinstelling is gevolgd. Als de totale opleidingskosten minder dan € 4.000 bedragen, hoeft er geen terugbetaling plaats te vinden. Verder geldt voor iedere terugbetalingsverplichting dat sprake dient te zijn van een evenwichtige verdeling van risico's tussen werkgever en werknemer. Van belang is vooral de mate van verwijtbaarheid. Het komt geregeld voor dat Defensie het terug te betalen bedrag met 25% of 50% verlaagt, bijvoorbeeld als de betrokken militair maar beperkt schuld heeft aan het mislukken van de opleiding. Onlangs hebben we bij de rechter ook een succes geboekt. De rechter vond namelijk dat er van tevoren te weinig tekst en uitleg aan de militair was gegeven. Neem bij twijfel over het terug te betalen bedrag vooral contact met ons op.

BIJ DE AANVRAAG VAN DIVERSE OPLEIDINGEN BIJ DEFENSIE WORDT EEN PERSOONLIJK ONTWIKKEL PLAN MEEGESTUURD. WAT IS DE MEERWAARDE VAN ZO'N POP?

Een lid dat een opleiding wil volgen, voert eerst een loopbaangesprek met zijn of haar loopbaanbegeleider. Deze loopbaanbegeleider legt na dit gesprek de belangrijkste zaken vast in een POP, die wordt meegeesturd met de uiteindelijke opleidingsaanvraag. Het is daarom van belang dat je alle gemaakte afspraken hierin goed laat vastleggen. Soms wordt ook de terugbetalingsverplichting van de opleidingskosten hierin vermeld. Als er discussies of problemen ontstaan rond een opleiding, dan kun je altijd terugvallen op de in het POP vastgelegde afspraken.

WELKE OPLEIDINGSADVIEZEN HEB JE TENSLOTTE VOOR LEDEN?

Let er zoals gezegd goed op of de terugbetalingsverplichting van de opleidingskosten al dan niet in jouw POP of aanwijzingsbesluit is vermeld. Voordat je jouw militaire ontslag indient, is het verstandig bij P&O na te gaan om welke bedrag het gaat dat je eventueel zou moeten terugbetalen. Als het bedrag op

dat moment in jouw ogen erg hoog is, kun je alsnog het besluit nemen om de dienst niet of pas later te verlaten. Daarnaast kun je ervoor kiezen een betalingsregeling te treffen. Ik raad je sowieso aan om eerder met vragen en problemen op het gebied

**'KOM EERDER
MET VRAGEN EN
PROBLEMEN OP
OPLEIDINGS-
GEBIED BIJ ONS
OP DE LIJN'**

van opleidingen bij ons op de lijn te komen. Vaak melden leden zich helaas pas bij ons als de moeilijkheden met hun werkgever al zijn geëscaleerd en er daarom een juridische strijd moet worden gevoerd. Je kunt beter wat vroeg en te vaak met vragen bij ons aankloppen, dan dat je door te laat handelen met grotere problemen wordt geconfronteerd. Bij een nog niet geëscaleerde onenigheid met je commandant kun je als militair of burgermedewerker bovendien ook altijd terecht bij de sectorhoofden van de AFMP, die dit probleem vaak snel voor je kunnen oplossen. Zij kunnen informeel aanzienlijk wat moeilijkheden oplossen. ■

DEFENSIE IN DE MEDIA

De AFMP volgt nauwlettend het belangrijkste defensienieuws in de (inter-)nationale media. Nieuws waarbij het ministerie van Defensie vaak een prominente rol speelt en onze bond als 'luis in de pels' namens jou als lid regelmatig aan het woord komt. Sinds vorig jaar bieden we je in elke uitgave van OpLinie onder de titel 'Defensie in de media' een bloemlezing van relevante ontwikkelingen binnen jouw werkveld in de afgelopen tijd.

EERSTE MILITAIRE NANOSATELLIET IN DE RUIMTE

→ De eerste Nederlandse militaire nanosatelliet wordt op **30 juni** succesvol gelanceerd. Het bedrijf Virgin Orbit brengt deze satelliet met de naam BRIC II in een baan om de aarde. Het gaat om een experimenteel project van de Koninklijke Luchtmacht. Defensie betreedt hiermee voor het eerst de ruimte. In de Defensievisie 2035 staat dat 'de ruimte een noodzakelijke schakel is geworden voor het informatiegestuurd optreden van de krijgsmacht'. Defensie is zeer afhankelijk van satellieten, die bijvoorbeeld worden ingezet voor navigatie- en communicatiesystemen. Defensie bundelt haar krachten met Nederlandse industriële

bedrijven en kennisinstellingen om de ontwikkeling schaalbaar en betaalbaar te houden. Uit deze samenwerking vloeide BRIC II voort. De lancering hiervan vormt een eerste test om het potentieel van nanosatellieten voor militair en civiel gebruik te bewijzen. Het Delftse bedrijf Innovative Solutions in Space is de ontwerper en integrator van BRIC II.

INCIDENT MET BELGISCHE F-16 IN LEEWARDEN

→ Een Belgische F-16-vlieger moet zich op **1 juli** op Vliegbasis Leeuwarden met zijn schietstoel in veiligheid brengen. Deze vlieger landt net buiten deze vliegbasis. Samen met een ook uit België afkomstige crewchief

wordt hij naar het ziekenhuis gebracht. Het lijkt erop dat de F-16 bij het opstarten uit zichzelf is gaan accelereren. De crewchief is op dat moment nog druk doende met het toestel. Dan rijdt het een gebouw in. Hierbij loopt gelukkig niemand verwondingen op. De Belgen nemen vanaf de Friese basis deel aan een internationale opleiding. Die wordt na het ongeval stilgelegd.

SAMENWERKING DEFENSIE EN RELATIEZIEKENHUIZEN BEKRACHTIGD

→ Defensie tekent op **9 juli** gloednieuwe contracten met de universitaire medische centra van Amsterdam, Leiden, Maastricht en Utrecht. De contractondertekeningen vinden plaats in het kader van een vernieuwing van de samenwerking tussen Defensie en civiele ziekenhuizen. Daarnaast wordt de bestaande samenwerking met het Erasmus Medisch Centrum, het Radboud Universitair Medisch Centrum en het Haaglanden Medisch Centrum bekrachtigd. Het Instituut samenwerking Defensie en Relatieziekenhuizen (IDR) coördineert de samenwerking. Volgens de direct betrokkenen is deze voor alle deelnemers van belang. Militair medisch personeel van het IDR werkt in de zogeheten relatieziekenhuizen als zij niet op uitzending zijn. Hierdoor houden zij dagelijks in de praktijk hun vaardigheden op peil. Ook worden zij op de hoogte gebracht van de meest actuele medische ontwikkelin-

gen. De relatieziekenhuizen stellen medisch specialistisch personeel ter beschikking aan Defensie. Een relatieziekenhuis levert twee eigen teams tegenover één defensieteam. Deze 'wederkerige' medewerkers worden reservist. Ze gaan mee op uitzending of oefening en ondersteunen zo Defensie bij de uitvoering van haar operationele taken.

NIEUWE GEVECHTSHELM KAN TIJDELIJK NIET WORDEN GELEVERD

→ Op **13 juli** wordt bekend dat de leverancier van de nieuwe militaire gevechtshelm onverwacht minder exemplaren kan leveren dan was afgesproken. Defensie stopt daarom in overleg met de krijgsmachtonderdelen tijdelijk met de uitgifte van deze helm. Voorlopig levert de leverancier slechts 2000 stuks per maand in plaats van de aanvankelijk geplande 5000 exemplaren. De oorzaak van het leveringsprobleem is het tekort aan grondstoffen door de coronacrisis. Hierbij gaat het specifiek om het materiaal dat de helmen hun beschermende werking geeft. Het wereldwijde transportprobleem vergroot het tekort nog meer. De uitgifte van de nieuwe gevechtshelm kwam net goed op gang. Zo'n 5.000 militairen ontvingen hun exemplaar en bij bijna 15.000 militairen is de helm ingemeten. Om een verwarrende mengeling van nieuwe en oude helmen te voorkomen, wordt de bestaande beperkte voorraad niet verder uitgeleverd. Nieuwe lichten krijgen voorlopig de oude gevechtshelm.

29.000 KILO LEVENSMIDDELEN

→ De Koninklijke Landmacht doneert op **6 juli** bijna 29.000 kilo levensmiddelen aan de Voedselbank, het Leger des Heils en de daklozenopvang. Het betreft vestigingen van deze instellingen in Zuid-Limburg, Friesland en Noord-Holland. De Voedselbank in het Limburgse Landgraaf ontvangt 24.000 maaltijden. Het gaat om ontbijt- en lunchpakketten en om warme maaltijden. Het Leger des Heils in Zuid-Limburg krijgt een hoeveelheid eten, waarmee bijna 400 mensen een complete warme hap tegemoet kunnen zien. De Landmacht doneert verder voedsel aan Leger des Heils-locaties in Drachten, Leeuwarden en Sneek en aan een Friese daklozenopvang. Deze locaties krijgen gezamenlijk warme maaltijden voor bijna 500 mensen. Ook leveren militairen van de Landmacht 2.000 zogenoemde operationele rantsoenen, die bestaan uit een ontbijt, een lunch en een avondmaal. Ongeveer 5.500 warme maaltijden, bedoeld voor minderbedeelden, worden in Noord-Holland afgeleverd.

MILITAIRES BINDEN STRIJD AAN MET WATER IN ZUID-LIMBURG

→ De Koninklijke Landmacht schiet vanaf **14 juli** Zuid-Limburg te hulp, nadat deze provincie te kampen krijgt met overstromingen. De militaire steunverlening van de Landmacht vindt plaats op verzoek van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. De eerste militairen gaan aan de slag in de omgeving van Sittard. De militairen worden voor diverse activiteiten ingezet, zoals het vullen van zandzakken, het begaanbaar maken van straten en het verrichten van herstelwerkzaamheden. Viertonners zorgen voor

transportmogelijkheden op plekken waar civiele voertuigen door het hoge water niet meer kunnen komen. De militairen voeren ook evacuatie uit. Gedurende de eerste 24 uur zet Defensie bijna 70 militairen van de 13 Lichte Brigade uit Oirschot in.

→

300^E MILITAIRE BESCHERMING TEGEN PIRATERIJ

→ Zwaarbewapende militairen van de marine beschermen **medio augustus** voor de 300^e maal in successie een koopvaardijship tegen piraterij. Dat doen zij op de route tussen de Sri Lankaanse haven Hambantota en het Egyptisch Safaga. Het marineschip Rolldock Storm gaat door de Golf van Aden die berucht is door de aanwezigheid van piraten. Reders kunnen sinds 2011 rekenen op de hulp van de zogeheten vessel protection detachements (VPD's). Deze speciale beveiligingsteams van mariniers beschermen Nederlandse schepen die door gevaarlijke gebieden varen, zoals de Golf van Aden en een deel van de Indische Oceaan en Arabische Zee. Vooral langzaam varende schepen zijn kwetsbaar voor piraterij. Als reders een VPD inschakelen, dan geven zij de beveiliging van het schip uit handen. De zwaarbewapende militairen plaatsen prikkeldraad, staan op de uitkijk en grijpen in wanneer nodig. Er is nog nooit een schip gekaapt onder bescherming van Nederlandse militairen.

HULPVERLENING AAN HAÏTI VAN START

→ Defensie start op **21 augustus** met de hulpverlening op het door een zware aardbeving getroffen Haïti. Het patrouillevaartuig Zr.Ms. Holland arriveert die dag

om de broodnodige hulp te bieden na de ramp van 14 augustus. Allereerst worden verkenningen op en boven het eiland uitgevoerd. Militairen zien met eigen ogen dat de nood hoog is op het Caribische eiland. Vanaf de Zr.Ms. Holland delen militairen vervolgens op diverse plaatsen voedsel en water uit. Dat gebeurt met snelle rubberboten van het type FRISC en met de NH90-boordhelikopter. Het patrouillevoertuig scheept hiervoor 2 pallets aan nooddrantsoenen en 35 pallets met flesjes water in, goed voor in totaal 23.220 liter. Met het afmeren van de Zr.Ms. Holland wordt de militaire noodhulpoperatie op Haïti uiteindelijk op **3 september** afgerond.

TON EN ANNE-MARIE KRAKEN KRITISCHE NOTEN

→ Via Tweets en media-optredens op radio en televisie maakt Anne-Marie Snels zich als oud-voorzitter van de AFMP in **augustus** sterk voor een vlugge evacuatie met versnelde procedure van de Afghaanse tolken die voor de Nederlandse troepen werkten. Vooral na de herovering van Afghanistan door de Taliban worden de tolken en hun families met hun leven bedreigd, omdat zij als landverraders worden beschouwd. Ook AFMP-voorzitter Ton van den Berg spreekt in de media meermaals zijn zorgen hierover uit en kraakt kritische noten over de trage handelwijze van het kabinet bij de evacuatie van de Afghaanse tolken.

FLY PAST IN ZANDVOORT GESCHRAPPT DOOR MOEILIJKE SITUATIE AFGHANISTAN

→ Vanwege de heftige ontwikkelingen in Afghanistan na de herovering van dit land door de Taliban neemt Defensie op **24 augustus** het besluit om de zogeheten fly past tijdens de geplande Formule 1-race in Zandvoort te annuleren. Defensie zou deze fly past aanvankelijk verzorgen met jachtvliegtuigen over de start-finish van het racecircuit op zondag 5 september. Het orkest van de

BONDEN: HAAL ALLE AFGHAANSE MEDEWERKERS NAAR HIER

→ De AFMP, collega-defensiebond VBM en de politiebonden NPB en ACP roepen het kabinet op **15 augustus** in een gezamenlijke brief op om alle Afghaanse medewerkers die de Nederlandse missie hebben geholpen naar ons land te halen. "We hebben niet alleen een zorgplicht voor Afghaanse tolken, maar ook voor mensen met andere functies," benadrukt AFMP-voorzitter Ton van den Berg. "Ik maak me druk om iedereen die ons daar geholpen heeft."

Koninklijke Luchtmacht speelt voorafgaand aan de Formule 1 in Zandvoort uiteindelijk wel het Wilhelmus. Het volkslied wordt gezongen door zangeres Davina Michelle.

EXTRA MILITAIRES NAAR KABUL

→ Op **22 augustus** vertrekken extra Nederlandse militairen naar de Afghaanse hoofdstad Kabul. Zij versterken de 62 al aanwezige militairen bij de lopende operatie om zoveel mogelijk mensen te evacueren uit Afghanistan, waar de Taliban nu de scepter zwaaien. De extra militairen verzorgen de beveiliging van vliegtuigen, van evacués en van het consulaire noodteam, dat zich onder leiding van de ambassadeur inspannt om evacuatie te realiseren. Daarnaast staan vanaf 22 augustus een compagnie van het Korps Mariniers en een compagnie van de Luchtmobiele Brigade op afroep beschikbaar bij het evacuatieproces.

BARBARA VISSER VERTREKT EN ANK BIJLEVELD TREEDT AF

→ Op **31 augustus** wordt bekendgemaakt dat Barbara Visser per direct stopt als staatssecretaris van Defensie en aan de slag gaat als demissionair minister van Infrastructuur en Waterstaat. Zij vervult deze kabinetspost totdat er een nieuw kabinet komt. Tijdens het Afghanistandebat op **16 september** volgt een door de meerderheid van de Tweede Kamer gesteunde motie van afkeuring tegen demissionair minister Kaag van Buitenlandse Zaken en demissionair minister Bijleveld van Defensie. Deze motie houdt verband met de chaotische evacuatie uit Afghanistan. Naar aanleiding hiervan treedt Kaag dezelfde dag nog af als minister, een dag later gevolgd door het vertrek van Bijleveld als minister van Defensie.

AFGHAANSE EVACUÉS NAAR HEUMENSOORD

→ Op **3 september** worden de ongeveer 240 geëvacueerden uit Afghanistan vanuit het Marine Etablissement Amsterdam overgebracht naar Heumensoord in Nijmegen. Diezelfde dag gaat ook een deel van de mensen op Legerplaats Harskamp naar deze Nijmeegse opvang. Op dat moment is nog onduidelijk op welk moment Defensie weer over de legerplaats kan beschikken. Het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers

(COA) weet ook nog niet wanneer er wordt verplaatst vanaf de Willem Lodewijk van Nassaukazerne (Zoutkamp) en het Wallaardt Sacré Kamp bij Huis ter Heide. Het COA is afhankelijk van de beschikbare plekken. Het doel is om de opvang op Defensielocaties zo kort mogelijk te houden. Zo blijft de impact op de militaire bedrijfsvoering beperkt.

SCANIA GRYPHUS-VARIANT VOORLOPIG NIET OP OPENBARE WEG

→ Eén van Scania Gryphus-varianten van Defensie is gecombineerd met de ISO-standaard 8-voet-container hoger dan de wettelijk toegestane 4 meter, zo laat inmiddels voormalig demissionair minister Bijleveld van Defensie op **9 september** in een brief aan de Tweede Kamer weten. Het gaat om enkele centimeters. De leverancier van deze variant is hierover geïnformeerd en

voert samen met Defensie metingen uit. Als er een bevestiging volgt van de geconstateerde hoogte-overschrijding, dan gaat de leverancier het probleem oplossen. De versie van de Gryphus - de 100 kN Scania Gryphus High Operational met 8-voet-container - mag daarom voorlopig niet de openbare weg op. De Scania Gryphus vervangt geleidelijk de meer dan 30 jaar oude huidige vrachtwagens. Het is een deel van het zogeheten programma Defensiebrede Vervanging Operationele Wielvoertuigen (DVOW). ■

Kolonel en psychiater Eric Vermetten over onderzoek naar betekenis terugkeerreizen

GOING BACK WITH A MISSION

Nu het Nederlands Veteraneninstituut van het ministerie van Defensie de opdracht heeft gekregen om voor Dutchbat 3-veteranen terugkeerreizen te organiseren, staat dit fenomeen volop in de belangstelling. Er liep al een onderzoeksambitie van twee universiteiten naar de betekenis die dit soort terugkeerreizen voor veteranen kan hebben en in hoeverre deze kunnen helpen om hun oorlogservaringen te verwerken. “Het kan mogelijk een plaats krijgen in de afronding van PTSS,” zegt kolonel Eric Vermetten, die projectleider is. **TEKST FRED LARDENOYE**

“WE WILLEN onderzoeken of wat er stuk is gegaan tijdens de uitzending op deze wijze weer te repareren is of dat de cirkel weer rond wordt voor degenen die daar iets hebben achtergelaten,” benadrukt kolonel Eric Vermetten. De psychiater en bijzonder hoogleraar aan de Universiteit van Leiden is projectleider van een onderzoek naar de betekenis van terugkeerreizen, dat wordt uitgevoerd door wetenschappers van zijn universiteit en de Universiteit voor Humanistiek. ‘Going back with a mission’ is de toepasselijke naam van het project. “De doelstelling is om te onderzoeken op welke manier de terugkeerreizen bijdragen aan het afsluiten van de missie. Dus zowel voor veteranen die een trauma hebben opgelopen als voor veteranen met andere vormen van verwerkingsproblemen. We willen dat als het ware ook weer herstellen door zo’n reis te faciliteren. Of dat het een betekenisvolle reis kan worden en dingen op hun plek kunnen vallen en er ruimte voor afsluiting mogelijk is.”

VIETNAMVETERAAN

Vermetten kreeg het idee voor het onderzoek in de tijd dat hij voor de Yale University in Amerika actief was. “Ik weet nog dat een Vietnamveteraan mij vertelde dat hij 25 jaar na de oorlog weer naar het land was teruggekeerd. Wat hem bij was gebleven, was dat hij daar kinderen had zien lachen. Van zijn uitzending kon hij zich alleen maar kinderen zonder lach herinneren. Dat beeld was bevroren in zijn geheugen en werd nu geconfronteerd met hoe het werkelijk was. Zijn verhaal maakte indruk op mij.” Vermetten realiseerde zich dat dit ook voor Nederlandse veteranen geldt. “Wat we van hen vaak te horen krijgen, zijn ‘bevroren verhalen’. We proberen dat dan met allerlei vormen van therapie vertelbaar te maken, ook om ze te ‘ontdooien’ en verhalen weer levend te maken. We doen dat met onze verbeeldingskracht in de behandelkamer, soms met hulp van virtual reality om er beeld en geluid aan te geven.” Langzaam kreeg een ander idee vorm. “Hoe mooi zou het zijn om weer contact te maken met de plek waar een

trauma ontstaat? Zoals we dat vaak doen met mensen die ergens bang voor zijn. Als zij pleinvrees hebben, dan gaan we daar ook op staan om te laten zien dat het anders is. Zo kun je dus ook teruggaan naar de plek van de uitzending die betekenisvol is, omdat daar het licht is uitgegaan.”

AANTAL RANDVOORWAARDEN

Volgens de hoogleraar moet er dan wel aan een aantal randvoorwaarden worden voldaan: het moet veilig zijn en er moet een deskundige begeleiding zijn. “Vaak kan het niet, omdat er nog mijnen liggen of omdat je niet welkom bent.” Vermetten raadpleegde deskundigen die zich al met verwant onderzoek bezighielden. “Het zou aanvankelijk een klein onderzoek worden met een paar groepen. Dat was namelijk ook een randvoorwaarde: dat je met een groep gaat, net zoals destijds op de missie.” Dat het ministerie van Defensie naar aanleiding van een onderzoek onder Dutchbat 3-veteranen heeft besloten om terugkeerreizen te faciliteren, komt als gegeven.

**'ALS DE CORONA-
MAATREGELEN HET
TOESTAAN, VINDT
IN HET KADER VAN
HET ONDERZOEK
MEDIO OKTOBER
EEN PILOT PLAATS
MET EEN GROEP
BOSNIEVETERANEN'**

← Kolonel Eric Vermetten: "Hoe mooi zou het zijn om weer contact te maken met de plek waar een trauma ontstaat?"

FOTO: MINISTERIE VAN DEFENSIE

Vermetten: "Nu heb je een kans om ons onderzoek hierbij te laten aansluiten. Het mooiste zou zijn als ons onderzoek parallel loopt aan deze terugkeerreizen, zodat we steeds kunnen monitoren en zo nodig aanpassingen kunnen doorvoeren. Op die manier kun je zo'n concept steeds verder ontwikkelen op grond van voortschrijdend inzicht."

PILOT

Als de coronamaatregelen het toestaan, vindt in het kader van het onderzoek medio oktober een pilot plaats met een groep Bosniëveteranen. "Het gaat om een organieke groep die destijds in Bucavaca zat bij het transportbataljon. Ze kennen elkaar al en hadden al aangegeven dat zij terugwilden. Ze hoorden van ons onderzoeksproject en zo hebben we daar een gesprek over gehad om het aan elkaar te koppelen. Door corona hebben we het al drie keer moeten uitstellen." De groep wordt begeleid door 'Going back with a mission'. "Zonder partners, maar die worden wel nauw erbij betrokken, ook vooraf en bij de terugkomst. Het haalt

natuurlijk veel naar boven, want destijds maakten zij het vaak ook al mee." Het uitstel heeft op zich al effect. "Een van de deelnemers is ondertussen door alle voorbereidingen al meer gaan praten met zijn partner. Die partner zegt: 'Ik heb die verhalen nooit eerder gehoord'. Dat is heel mooi om te zien." Volgens Vermetten raakt dat precies de kern van het onderzoek. "Het gaat erom te zoeken naar welke verhalen kunnen worden gecorrigeerd, afgesloten of op een andere manier van nieuwe betekenis kunnen worden voorzien. Zo kan het mogelijk een plaats krijgen in de afronding van PTSS."

ONTMOETINGEN

Vermetten wijst op nog een ander belangrijk aspect van 'Back with a mission'. "We organiseren ontmoetingen met locals. We gaan op bezoek bij initiatieven van stichtingen en organisaties die mensen daar steunen. Dus er zit een stuk wederkerigheid in. Voor de mensen daar biedt dat ook een kans om een gesprek aan te gaan met Dutchbatters, wat destijds niet mogelijk was."

Zo is er ook een belangrijke rol weggelegd voor rituelen. "Het weer staan op de plek waar je beschoten bent of geslapen hebt, is al een soort ritueel. Maar ook het gedenken van degenen die destijds gesneuveld zijn." Het betreft een korte rondreis met verblijf op een viertal locaties, waarbij wat betreft de keuze van te bezoeken plekken zoveel mogelijk aan individuele wensen van deelnemers tegemoet wordt gekomen. Na 'Going back with a mission' worden vanaf volgend jaar de Dutchbat 3-reizen georganiseerd. Het Nederlands Veteraneninstituut voert die reizen uit. Kolonel Vermetten is betrokken bij de groep die deze terugkeerreizen organiseert. "In de brief van de minister over de reizen wordt een link gelegd met ons onderzoek. Ik zie dit als een uniek, kwetsbaar, maar ook bijzonder belangrijk project op het gebied van het verwerken van een uitzending die dramatisch is geëindigd. Voor internationale partners zou dit ook een gelegenheid kunnen zijn om dit te verkennen en er wordt dan ook met belangstelling meegekeken." ■

→

Terugkeerreizen naar Libanon werken
louterend voor veteranen

‘JE WORDT DAAR ZÓ WARM ONTVANGEN’

Sinds 2005 maakten zo'n 450 Libanonveteranen met stichting Weerzien met Libanon een terugkeerreis naar het land waar ze in het kader van Unifil actief waren. Zowel voormalig dienstplichtig militair André Matthijssen als oud-opperwachtmeester Cees van Ingen zijn overtuigd van het positieve effect hiervan.

oud-dienstplichtig

militair André Matthijssen (59) werd voor zijn uitzending naar Libanon bij het 43 Pantserinfanteriebataljon op de JWF-kazerne in Assen opgeleid door Elze Mulder, het huidige sectorhoofd Landmacht van de AFMP. “Hij was mijn pelotonssergeant,” zegt Matthijssen. “Later heb ik hem nog opgezocht en heeft hij me nog lid gemaakt van de bond.” Matthijssen was het liefst beroepsmilitair geworden, maar hij verzuimde om na zijn terugkeer uit Libanon bij te tekenen. “Daar heb ik mijn hele leven spijt van gehad.”

MP-DETACHEMENT

Cees van Ingen (74) maakte wel een beroeps-carrière in de krijgsmacht. Die begon in 1966 als Technisch Specialist bij de Landmacht. Een jaar later stapte hij over naar de KMar en hij werkte vervolgens onder meer bij de Brigade Amersfoort en de Wachtbrigade Soestdijk. In 1981 kwam Libanon op zijn pad. “Ik ging vooral voor het avontuur. Administratief werd ik ingedeeld bij het 44 Pantserinfanteriebataljon dat de hoofd-

macht vormde van het Unifilbataljon. Ik moest dat thuis natuurlijk nog wel even overleggen, maar mijn vrouw maakte gelukkig geen bezwaar.”

Van Ingen was de eerste vier maanden van zijn uitzending commandant van de MP in Herzeliya, net over de grens van Israël. De marechaussees hielden zich daar voorname-lijk bezig met de Nederlandse verlofgangers in Tel Aviv. “Die vierden vakantie en dat liep weleens uit de hand. We probeerden het meestal in den minne te schikken. Ik heb maar één keer een proces-verbaal uitgeschreven voor twee jongens die er een bende van hadden gemaakt in het hotel.” De laatste twee maanden werd Van Ingen gestationeerd bij de MP-Coy op het hoofdkwartier in Naqoura. “Daar moest ik onder meer onderzoek doen naar schietincidenten. Ook toen per ongeluk een huis in Haris beschoten was, met gelukkig alleen maar materiële schade.”

HARIS

Matthijssen werd na zijn opleiding tot tirailleur als 18-jarige uitgezonden naar Libanon.

“Op het vliegveld van Beiroet zag je al de tekenen van de oorlog. Allemaal kapotte vliegtuigen.” De reis naar het zuiden, met onderweg verwoeste huizen, roadblocks, gewapende burgers en zwaarbewapende pick-up trucs, beloofde niet veel goeds. “Toen we ergens stopten, zag ik twee kinderen met kalashnikovs rondlopen. Ik dacht: ‘Jezus, wat gaat hier gebeuren?’” In Libanon kwam hij terecht op post 7-16 bij Al Yatun. Hij maakte deel uit van de Force Mobile Reserve (FMR), de bijstandseenheid die werd ingezet ‘als er stront aan de knikker was’. Zo maakte hij eind 1980 het zogeheten ‘lijkenincident’ mee, waarbij Israëlische militairen Palestijnse strijders eerst hadden geëxecuteerd en vervolgens probeerden de lijken op te blazen. “Tijdens de kerstviering kregen we groot alarm. We keken naar buiten en zagen dat het overal oplichtte door beschietingen. We moesten met de FMR uitrukken, toen kneep ik hem wel.” Matthijssen maakte ook de ongelukkige dood mee van de Nederlandse Unifiller Gerrit-Jan van Barneveld, die uit een elektriciteitspaal viel. “Hij werd herdacht

↓ Oud-opperwachtmeester Cees van Ingen met de zoon van de burgemeester van Haris in 2005.
FOTO: PRIVÉCOLLECTIE CEES VAN INGEN

↑ Tijdens hun tweede terugkeerreis in 2017 ontmoetten André Matthijssen (l) en Henny van Broekhoven kennissen van destijds.
FOTO: MIRAL DE BRUIJNE

'TIJDENS DE KERSTVIERING KREGEN WE GROOT ALARM'

met een minuut stilte op de binnenplaats. Tragisch, maar je moet door."

TERUG NAAR LIBANON

Oud-marechaussee Cees van Ingen pakte na Libanon zijn carrière weer op in de KMar en schopte het tot opperwachtmeester. Nadat hij in 1987 al gedetacheerd werd bij de dienst Vreemdelingenzaken stapte hij in 1989 over naar het ministerie van Justitie, waar hij tot →

**'HET WAS EEN
FANTASTISCHE
REIS, DE DAGEN
ZIJN VOORBIJ
GEVLOGEN'**

aan zijn flexibele pensioenuittreding in 2005 bleef werken. In hetzelfde jaar begonnen de terugkeerreizen van stichting Weerzien met Libanon (WML). "Ik dacht direct: 'Dat wil ik'. Mijn vrouw was ook enthousiast. Zij had het alleen van horen zeggen en wilde Libanon zelf wel eens zien."

Matthijssen had via social media zijn pelotonsgenoten teruggevonden en daardoor ontstond weer contact met zijn dienstmaat Henny van Broekhoven. Beiden hadden het vaak over Libanon en kregen in 2012 van hun echtgenotes een terugkeerreis naar het land cadeau. Matthijssen: "Het was een fantastische reis, de dagen zijn voorbij gevlogen. Ik had foto's meegenomen en wilde weten hoe het met de mensen daar ging. We werden zó warm ontvangen overal. Daar was ik blij

verrast over. We zijn nog een tweede keer teruggegaan en ik raakte daardoor actief betrokken bij stichting WML."

WARME ONTMOETING

Matthijssen merkte dat de inzet van Nederlandse militairen in het gebied destijds gewaardeerd werd. "Een Libanees zei tegen mij: 'We hadden jullie voertuigen moeten blokkeren toen jullie vertrokken.'" Van Ingen beaamt dat: "Je was zo welkom daar, dat voelde je gewoon. Zo had ik een warme ontmoeting met de zoon van de burgemeester in Haris, waar ik destijds mee te maken had vanwege ons onderzoek naar dat schietincident."

Matthijssen is door zijn bestuurswerk voor WML vaker teruggeweest. "Er komen altijd veel emoties los, met name bij jongens die een trauma of andere verwerkingsproblemen hebben. Sommigen vertellen dan hun verhaal en komen los. Laat dat maar gebeuren, dat is positief." Van Ingen maakte het tijdens zijn reis mee. "Een van de veteranen was Hans van Putten die zijn beide handen heeft verloren op zijn post. Hij vertelde op de locatie zelf zijn verhaal, dat was heel indrukwekkend." De oud-marechaussee is nu als vrijwilliger op verschillende terreinen actief, onder meer als nuldlijnsondersteuner voor veteranen. "Ik heb gezien wat zo'n terugkeerreis kan doen, dus ik raad

het iedereen aan die nog last heeft van zijn uitzending."

HERDENKINGEN

In de terugkeerreizen naar Libanon nemen herdenkingen een belangrijke plaats in. Matthijssen: "Dat zijn emotionele momenten, we leggen dan allemaal een steen op zo'n plek. Bij die elektriciteitspaal waar Van Barneveld uit is gevallen, maar ook op de plek waar Philip de Koning omkwam door een antitankmijn. De politieman die hem destijds vond, woont daar nog steeds vlakbij en vertelt dan zijn verhaal. Dan staat de wereld even stil."

Van Ingen beaamt dat hij emotioneel werd tijdens de herdenking bij het monument voor gevallen en op het Unifil-hoofdkwartier dat nog steeds in Naqoura is. De laatste jaren worden de reizen zo gepland dat op 4 mei in Tyre bij het monument voor alle gevallen Unifilmilitairen een officiële herdenking plaatsvindt. Matthijssen: "Dan wordt ook menig traantje gelaten." Dat Defensie terugkeerreizen voor Dutchbat 3 organiseert, juicht hij toe. "Dat hebben die veteranen verdiend na alle ellende die zij over zich heen hebben gekregen. Maar Defensie zou er goed aan doen om ook voor andere veteranen terugkeerreizen te faciliteren. Er zijn genoeg veteranen die het niet kunnen betalen, terwijl zij er ook veel baat bij zouden hebben." ■

Laurie Karine de fotograaf

SCHADE

DFD is bij noodsituaties 24/7 bereikbaar. Bij schade is dit belangrijk. Samen met onze partners helpen wij u bij het beperken en herstel van uw schade. Download de DFD-app, dan heeft u altijd de belangrijke informatie en telefoonnummers binnen handbereik.

GEZIN

Samenwonen, trouwen of juist scheiden? Uw verzekeringen moeten worden aangepast. Hetzelfde geldt wanneer u een kind krijgt of een kind meerderjarig wordt. Geef de wijzigingen in uw gezinssituatie daarom altijd door.

WONEN

Een huis kopen of verhuizen? Een hypotheek afsluiten of aanpassen? Een belangrijke financiële stap. Voorkom bij de aankoop, of juist later, financiële tegenvallers. Laat u persoonlijk adviseren en begeleiden door de DFD-adviseur.

UITZENDING

De DFD ongevallen- en reisverzekering biedt tijdens meer risicovolle uitzendingen standaard dekking. Toch is het belangrijk om al uw verzekeringen te controleren. Contact DFD tijdig zodat u en uw gezinsleden tijdens de uitzending hier geen omkijken naar hebben.

UIT DIENST

Eindigt uw aanstelling bij Defensie? Kiest u voor een loopbaan buiten Defensie of gaat u met functioneel leeftijdsontslag? U blijft gewoon relatie bij DFD, maar uw verzekeringen moeten worden aangepast aan de nieuwe situatie.

**Gaat u samenwonen of trouwen?
Of gaat u juist scheiden? Een woning kopen
of verhuizen? Krijgt u een kind? Een schade?
Gaat u binnenkort op uitzending of uit
dienst?**

Veranderingen?

Contact DFD

Bij veranderingen in uw leven is het belangrijk om tijdig na te gaan of uw verzekeringen en hypotheek nog wel bij de nieuwe situatie passen. Neem daarom altijd contact op met DFD. Ook wanneer er niets lijkt te veranderen, is het slim om uw verzekeringen jaarlijks na te lopen. Wij helpen en adviseren u graag. Zodat u goed verzekerd blijft.

KOMENDE PA-BIJEENKOMSTEN GAAN DOOR

Het ziet er naar uit dat de PA-bijeenkomsten in het najaar zullen doorgaan. Alle uitnodigingen voor de bijeenkomsten tot en met 15 oktober zijn inmiddels verstuurd. In tegenstelling tot andere jaren moet je je vooraf aanmelden. Dit heeft

natuurlijk alles te maken met COVID-19. De gereserveerde locaties hebben een maximaal aantal toegestane bezoekers. Hieronder vind je alle PA-bijeenkomsten die dit najaar in heel Nederland gepland staan.

DATUM	AANVANG	PA-GROEP	LOCATIE	ADRES	PLAATS
8 okt	14.00 uur	Brabant Noord-Oost	Gemeenschapshuis de Schakel	Reestraat 49	Volkel
7 okt	10.00 uur	IJsselland	Dorpshuis	Mariënrade 3	Wezep
7 okt	14.00 uur	Apeldoorn & Salland	Wijkcentrum de Stolp	Violierenplein 101	Apeldoorn
12 okt	10.00 uur	Rijnmond	Cultureel Centrum Sterrenburg	Dalmeyerplein 10	Dordrecht
12 okt	13.30 uur	Haaglanden	Veteranencafé Heeswijk	Heeswijkstraat 60	Voorburg
22 okt	13.30 uur	De Kempen	Korfbalvereniging DSC	Vijfkamplaan 1/3	Eindhoven
14 okt	10.00 uur	NO-Veluwe	Zalencentrum De Kiekmure	Tesselschadelaan 1	Harderwijk
14 okt	14.00 uur	Eemland & Doorn	Restaurant De Amershof	Snouckaertlaan 11	Amersfoort
8 okt	10.00 uur	Poort van Limburg	Dienstencentrum de Roos	Beekstraat 54	Weert
28 okt	10.00 uur	Friesland	De Fontein	Goudenregenstraat 77	Leeuwarden
28 okt	14.00 uur	Steenwijk	Verenigingsgebouw De Klincke	Kerkstraat 16	Steenwijk
15 okt	10.00 uur	t Gooi	FNV-gebouw	Hertogswetering 159	Utrecht
15 okt	10.00 uur	Utrecht e.o.	FNV-gebouw	Hertogswetering 159	Utrecht
27 okt	14.00 uur	ZO-Veluwe	PMT De Landing	Deelenseweg 28	Schaarsbergen
27 okt	10.00 uur	Rijk van Nijmegen	Wijkcentrum Dukenburg	Meijhorst 7039	Nijmegen
13 okt	14.00 uur	Twente	Sportclub Enschede	Weggelhorstweg 30	Enschede
15 okt	13.30 uur	Rijen	Sociaal Cultureel Centrum 't Kraaienest	Tweeschaar 12	Breda
15 okt	13.30 uur	De Baronie	Sociaal Cultureel Centrum 't Kraaienest	Tweeschaar 12	Breda
2 nov	13.30 uur	Veluwe	De Velder	Munnikenhof 17	Ede
4 nov	11.00 uur	Seedorf	Gasthof Zur Linde	Wallweg 2	Zeven-Brauel
5 nov	11.00 uur	Blomberg	Café Bei Heini	Neue Torstrasse 38	Blomberg

SPELD EN OORKONDE VOOR PLATINA JUBILARIS

→ Richting het mooie Ermelo reed Paul Engelbertink, sectorhoofd Postactieven van de AFMP, op 20 juli om een draagspeld en oorkonde uit te reiken aan Theo van der Meulen, die op 1 februari precies 70 jaar lid was van onze bond. Door het heersende coronavirus was een eerdere uitreiking dit jaar helaas niet mogelijk.

Toen Paul in Ermelo aankwam, deed de 94-jarige, maar zeer montere Theo de deur open. Met een brede glimlach zei hij "Kom binnen, we zagen jou al aankomen". Theo is getrouwd en woont samen met zijn vrouw nog volledig zelfstandig in een bosrijke omgeving. Allereerst overhandigde Paul een boeket bloemen aan Theo's vrouw. Daarna reikte Paul de draagspeld en de oorkonde uit aan de platina jubilaris. Theo was er zichtbaar blij mee.

TERUG NAAR NEDERLAND

Theo is als dienstplichtig militair in 1946 opgekomen en heeft de sergeant-opleiding in Roermond gevolgd. Eind 1946 is hij voor een periode van drie jaar vertrokken naar Indonesië. In 1949 mocht hij weer terug naar Nederland. Na een half jaar verlof volgde hij in 1950 de opleiding tot sportinstructeur. Tot aan zijn leeftijdsontslag werkte hij als sportinstructeur, veelal op kazernes op de Veluwe. Theo is op 1 april 1982 met leeftijdsontslag gegaan en hij geniet al sinds 1992 van zijn ouderdomspensioen.

GENOTEN

Samen met zijn vrouw geniet Theo ook nog volop. Zij houden beiden van reizen en zijn al in heel wat landen geweest. Zo hebben zij Egypte, Turkije, Spanje en Bosnië bezocht en een rondreis door Indonesië gemaakt. Dat reizen kunnen Theo en zijn echtgenote vandaag de dag helaas niet meer door hun hoge leeftijd van respectievelijk 94 en 87 jaar. ■

BONDIG - VERENIGING

OOK HENK VÖLKE GEËRD NA LIDMAATSCHAP VAN ZEVEN DECENNIA

→ Paul reikte op 16 juli een draagspeld en oorkonde uit aan Henk Völke uit Roermond. Henk ontving deze versierselen naar aanleiding van zijn 70-jarige lidmaatschap van onze bond. Vanwege de overstromingen die toen net hadden plaatsgevonden in de provincie Limburg, had Paul de avond van tevoren nog telefonisch contact gehad met Henk over zijn bereikbaarheid. Gelukkig kwam hieruit naar voren dat de uitreiking doorgang kon vinden.

GEZEGENDE LEEFTIJD

Ondanks zijn gezegende leeftijd van 98 jaar, woont Henk nog zelfstandig. Helaas overleed zijn vrouw vorig jaar en daarmee heeft hij het nog moeilijk. Henk is op 3 juli 1941 opgekomen als dienstplichtig militair bij het KNIL in Indonesië. Vijf maanden daarna – op 8 december 1941 – brak de oorlog uit. Op 1 maart 1942 volgde de inval van de Japanners en werd hij krijgsgevangene gemaakt. Hij moest tien maanden eenzame opsluiting ondergaan, omdat hij niet wilde bekennen 'dat hij fout zat'. Vervolgens werd hij in 1946 beroepsmilitair in Indonesië. Via een aantal buitenposten is hij in 1947 naar Bandung overgeplaatst. Daar volgde hij de opleiding tot sportinstructeur.

SERGEANT

Henk werd op 1 augustus 1949 bevorderd tot sergeant. Hij beloofde zijn toenmalige vriendin dat hij met haar ging trouwen op het moment dat hij sergeant zou worden. Uiteindelijk vond hun huwelijk plaats op 5 september 1949. Henk ging in 1949 naar de KL en bleef in de missie. Op 18 december 1953 stapte hij, samen met zijn vrouw, op de boot naar Nederland. Zijn eerste plaatsing in Nederland was op de Ernst Casimir van Nassau-Dietz kazerne te Roermond. Hij werd opgeleid tot infanterist, want zijn genoten opleiding tot sportinstructeur werd daar niet erkend.

SMI-CURSUS

In 1960 volgde hij de SMI-cursus en op 1 september van dat jaar werd hij bevorderd tot sergeant-majoor. Later in 1960 werd hij geplaatst op de Koninklijke Militaire School in Weert. Daar heeft hij tot 1972 gewerkt. Vervolgens werd hij overgeplaatst naar AFCENT in Brunssum, waar hij actief was als admin supervisor in de Emmamiijn. In 1973 is hij daar kampadjutant geworden, een rang die hij vervulde tot zijn leeftijdsontslag op 1 februari 1978. Na zijn dienstdtijd runde Henk samen met zijn vrouw 17 jaar met succes een dansschool stijldansen in Linne nabij Roermond. ■

VERSIERSELEN VOOR JOOP VAN OS

→ Paul ging op 14 juli naar het Brabantse Oirschot om daar een draagspeld en oorkonde uit te reiken aan Joop van Os, die 70 jaar lid is van onze bond. Tot zijn verwondering zaten in een grote ruimte van het verzorgingstehuis waarin de jubilaris verblijft ongeveer 12 bewoners en begeleiders klaar om present te kunnen zijn bij de uitreiking hiervan. Onder het genot van koffie en gebak overhandigde Paul na een korte speech de speld en de oorkonde aan Joop.

LANGE LOOPBAAN

De 94-jarige Joop kan terugkijken op een lange loopbaan bij de Landmacht en de Luchtmacht. Tijdens de bevrijdingsdagen na de Tweede Wereldoorlog meldde hij zich aan als OVW'er en werd hij ingedeeld bij de Gezagstroepen, die zich vooral bezighielden met bewakingsdiensten. In 1946 is hij naar het voormalige Nederlands Oost-Indië gevaren, waar hij zich ging toeleveren op administratief werk, postverzending en welzijnswerk. Hij ging uiteindelijk acht keer naar Oost-Indië, waarvan één keer naar Hiroshima om daar Japanse krijgsgevangenen 'terug te evacueren'. In 1952 sloot hij zich aan bij de Luchtmacht en werd hij korpsadministrateur bij bureau Buitenland, het huidige DCIOD.

TOEZICHTHOUDER

Joop werkte ook nog op Gilze-Rijen en was een tijd actief als toezichthouder bij Hollands Signaal Apparaten in Hengelo (het huidige Thales, red.) voor het aanmaken van onderdelen van Geleide Wapens. Vervolgens was hij werkzaam bij 1 GGW in Duitsland, de LIMOS en 3 GGW. Bij 3 GGW was hij LT-Adjutant van de Chef Vliegdiens bij het Technische Squadron. Joop was sinds 1965 actief bij Ons Belang en vervulde daar verschillende bestuursfuncties, waaronder het vicevoorzitterschap van de Afdeling Eindhoven en districtsvoorzitter. Ook was hij op Welschap nog penningmeester van de motorvoertuigenhobbyclub. ■

WIEBE FEENSTRA EVENEENS 70 JAAR AFMP-LID

→ In Heerenveen overhandigde Paul op 10 juli een draagspeld en een jubileumboekje aan de 93-jarige Wiebe Feenstra, die precies zeventig jaar lid is van onze bond. Drie familiegeneraties, bestaande uit kinderen en achterkleindochter, waren bij deze bijzondere overhandiging aanwezig.

BLIJ VERRAST

Wiebe Feenstra was blij verrast door het bezoek van Paul. De afspraak voor de uitreiking had Paul namelijk in het geheim gemaakt met Wiebes zoon. Onder het genot van een kop koffie en aardbeiengebak reikte hij de speld en oorkonde uit aan de jubilaris, die ondanks zijn hoge leeftijd nog altijd zeer helder van geest is. Tijdens het onvergetelijke bezoek werd uitgebreid gesproken over de diensttijd van Wiebe. Hij begon als dienstplichtig militair in 1948. Aanvankelijk wilde hij geen beroepsmilitair worden. Toch bleef hij ook na zijn diensttijd actief als militair.

KOUDE OORLOG

Hij werkte een periode bij de Koninklijke Landmacht en Luchtmacht en was geplaatst in Den Helder, op Vliegbasis Twente, Deelen (Schaarsbergen) en in het Amerikaanse Omaha. Toen Paul vroeg wat Wiebe allemaal heeft gedaan, kreeg hij als antwoord: "Daar mag ik niet over praten". Hij was namelijk actief bij de sectie Stiekem en de koude oorlog vierde in die jaren hoogtij. Zijn laatste standplaats was Eelde, waar hij werkte op de Luchtvaartschool. Tijdens zijn actieve loopbaan was Wiebe ook nog voorzitter van Ons Belang in de regio Arnhem. ■

OVERLEDEN LEDEN IN OPLINIE

In 2021 publiceren wij in OpLinie – uiteraard met toestemming van de nabestaanden – de namen van de AFMP-leden die ons in de afgelopen periode zijn ontvallen.

Op 12 maart 2021 overleed de heer **R.J.L. Seedorf** uit Hengelo (OV)

Op 23 mei 2021 overleed de heer **M.A. Driedonks** uit Bakel

Op 12 mei 2021 overleed **Emile Kempees** uit Alkmaar

Op 28 april 2021 overleed **Leo van der Kooij** uit Franeker

Op 14 april 2021 overleed de heer **H.L. Dellebarre** uit Groesbeek

Op 24 juli 2021 overleed de heer **H.J. de Rijk** uit Leeuwarden

Op 21 maart 2021 overleed **Josef Korver** uit Brunssum

Op 21 mei 2021 overleed de heer **W.M. van der Gronden** uit Apeldoorn

Op 28 juli 2021 overleed de heer **W.A. van Kooten** uit Ede

Op 31 juli 2021 overleed **Hans Bunck** uit Voorst

Op 14 juli 2021 overleed **Hennie Struijk** uit Eindhoven

Op 30 juli 2021 overleed **Jouke Kurpershoek** uit Deventer

Op 27 december 2020 overleed **Theo van Heukelom** uit Den Helder

Op 26 juni 2021 overleed de heer **H.A.B. Venmans** uit Heerde

Op 7 juli 2021 overleed **Walter Hartman** uit Rijswijk (Z-H)

Op 14 augustus 2021 overleed **Peter Menting** uit Nunspeet

Op 31 juli 2021 overleed de heer **H. Crawford** uit Wageningen

ONZE JUBILARISSEN IN DE PICTURE

Sinds dit jaar zetten we in elke uitgave van OpLinie, met uitdrukkelijke toestemming van de betrokkenen, de leden in de schijnwerpers die 50, 60 of zelfs 70 jaar lid zijn van de AFMP. Dit om te onderstrepen hoe dankbaar wij zijn voor hun decennialange trouw aan onze bond. Van harte gefeliciteerd met jullie jubilea!

50 JAAR LID

Gerard Boom
plaats Venlo
datum jubileum 1 juni '21

Jos Claessen
plaats Geldrop
datum jubileum 1 juni '21

Geert Flik
plaats Assen
datum jubileum 1 juni '21

John Gemmeke
plaats Alphen (N-B)
datum jubileum 1 september '21

Cees Haverhals
plaats Duiven
datum jubileum 1 juni '21

Cornelis Klaassen
plaats Utrecht
datum jubileum 1 juni '21

Jacques van Leeuwen
plaats Nieuwegein
datum jubileum 1 juli '21

De heer P.B. Ludwig
plaats Noardburgum
datum jubileum 1 maart '21

Ton Mous
plaats Roermond
datum jubileum 1 juni '21

Peter Oomens
plaats Rijen
datum jubileum 1 juni '21

Ad van Oostrum
plaats Hoogland
datum jubileum 1 juli '21

Jan Sluiter
plaats Apeldoorn
datum jubileum 1 januari '21

Frits Snieders
plaats Kerkrade
datum jubileum 1 aug '21

Mathieu Soomers
plaats Drunen
datum jubileum 1 aug '21

De heer H. van Wijnbergen
plaats Grave
datum jubileum 1 juli '21

Kees Wolff
plaats Houten
datum jubileum 1 juni '21

60 JAAR LID

De heer. J. W. van Keulen
plaats Harderwijk
datum jubileum 1 juni '21

Hugo de Grijp
plaats Ede
datum jubileum 1 juni '21

Dick Ipenburg
plaats Leeuwarden
datum jubileum 1 mei '21

Jan Snoek
plaats Bilthoven
datum jubileum 1 juli '21

70 JAAR LID

De heer W. Feenstra
plaats Heerenveen
datum jubileum 1 juni '21

Joop van Os
plaats Oirschot
datum jubileum 1 januari '21

De heer H.M. Volke
plaats Roermond
datum jubileum 1 april '21

De heer A.J.L. van Wijchen
plaats Losser
datum jubileum 1 okt '21

Het werven van nieuwe AFMP-leden, belonen wij met waardebonnen. Zo spaar je eenvoudig en snel waardebonnen bij elkaar!

MAAK JE
COLLEGA
AFMP-LID

SPAAR VOOR WAARDEBONNEN TOT WEL 400 EURO!

LID WERFT LID

Lid worden van de AFMP is verzekerd zijn van onze unieke 24/7 juridische hulp op het gebied van werk en inkomen. Het sectorhoofd uit jouw regio staat je met raad en daad bij. Hoe meer leden, des te groter de vuist die wij kunnen maken om de collectieve belangen te behartigen! Voor ieder geworven lid ontvang je een waardebon.

1
geworven lid
**VVV-BON TER
WAARDE VAN
5 EURO**

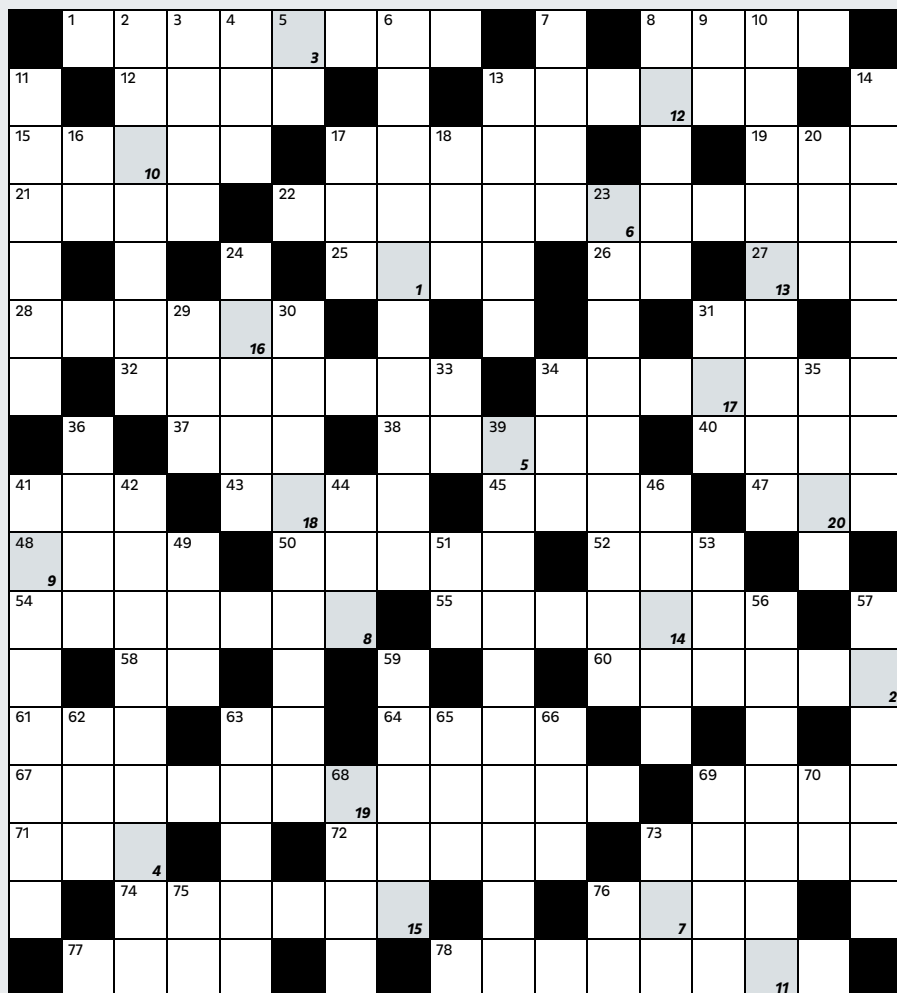
10
geworven leden
**VVV-BON TER
WAARDE VAN
100 EURO**

25
geworven leden
**WAARDEBON
NAAR KEUZE TER
WAARDE VAN
400 EURO**

ZO GEPIEPT!

Wil jij collega's AFMP-lid maken in het kader van onze campagne? Dit kan in een handomdraai. Download onze AFMP-app, klik de drie horizontale streepjes in de linker bovenhoek aan en klik op de link 'Maak een collega lid' om in het inschrijfformulier te komen. Of ga naar het inschrijfformulier op afmp.nl. Je kunt daar je eigen naam + lidmaatschapsnummer invullen. Je kunt ook even bellen (085-8900041) mailen (la@afmp.nl) met de ledenadministratie van de AFMP.

KRUISWOORDPUZZEL

OPLOSSING

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

BONCADEAU

Stuur uw oplossing van de puzzel **vóór 6 december 2021** naar: Redactie Oplinie, Postbus 9124, 3506 GC Utrecht, of stuur een e-mail naar: puzzel@afmp.nl
 Vergeet niet uw adres te vermelden, want onder de juiste inzendingen verloten wij een Boncadeau t.w.v. 25 euro!
 Uit de goede oplossingen van de puzzel uit het vorige nummer kwam **Peter Snellen** uit **Rijsbergen** naar voren als winnaar.

HORIZONTAAL

1. Goudland, paradijs 8. Breedbandtechnologie
 12. Later, daarachter 13. Oorlogsschip 15. Schuilnaam 17. *Cuba ...*, cocktail 19. ... *Maria*, muziekstuk van Bach en Gounod 21. Kegelvormig
 22. Illegale activiteit gericht op de uitbuiting van personen 25. ... *Office*, kantoor van Joe Biden
 26. Apenstaart 27. *Evander ...*, Nederlands voetballer 28. ... *Airlines*, Amerikaanse luchtvaartmaatschappij 31. ... *Melkert*, PvdA-politicus
 32. Soort antilope 34. Willekeurig 37. Edelsteen 38. Helder, klaar 40. *Richard ...*, Amerikaans acteur
 41. ... *Duck*, fictieve eend, aka Dora Duck-Prul
 43. Vleesgerecht 45. Vruchtbare plek in een woestijn 47. ... *Munnik*, Nederlands cartoonist
 48. Onzuiver 50. Vleesrooster 52. ... *fly*, luchtvaartmaatschappij, voorheen ArkeFly
 54. Betrekking, werk 55. Slotopener 58. Ezelgeluid 60. Een honderdste deel van een roebel
 61. ... *Elias*, journalist en VVD-politicus
 63. Muzieknoot 64. Batterij 67. Terugkeer in het arbeidsproces 69. Kriebel 71. Voorwaarde
 72. Vierde maand 73. *Marie en Pierre ...*, natuurkundigen 74. Stad

VERTICAAL

2. Stad in Duitsland 3. Doorweekt 4. Honderdgram 5. Egyptische zonnegod 6. Dal in een kustlandschap 7. Lichte mitrailleur 8. Soort kwarts
 9. *Vasco ... Gama*, Portugees ontdekkingsreiziger
 10. Verzameling wijken en buurten 11. Aard
 13. Teer, broos 14. *Espoirs*, jonge wielrenners zonder profcontract 16. ... *donna è mobile*, aria uit *Rigoletto* 17. ... *Blokhuis*, muziekjournalist en presentator 18. Motormerk van Tinus in Oerend Hard 20. Bosmeer 23. Onder tijdsdruk geschreven tekst 24. Plaats in Noord-Gelderland
 29. Graffitihandtekening 30. Volksmisleiding 31. Wier 33. ..., ..., ..., *we zijn zo blij*, kinderboek van Carry Slee 34. Noorse popgroep van Take On Me
 35. Bemanning 36. Islamitische geestelijke 39. Gezamenlijk 41. Hoes 42. Vrouwelijke bergsporter 44. Oplosmiddel 46. Bijeenkomst van Europese leiders 49. Bladgroente 51. Briefaanhef 53. Olm 56. Produceren, verschaffen 57. Smakelijk
 59. ... *Marx*, een van The Marx Brothers 62. ..., ..., lied van Jan Boezeroen 63. Loopstok 65. *A Street... Named Desire*, film van Elia Kazan 66. ... van *Minerva*, vogel uit de Romeinse mythologie
 68. Wederhelft, eega 69. Zesde maand 70. Bolgewas 73. *The Final ...*, album van Pink Floyd
 75. *Kruis ... munt*, lotingsprocedure 76. ... *land, ter zee en in de lucht*, tv-programma

Veteranen kritisch over beleid
Nederlandse regering na val van Kabul

‘DIE AFGHANEN KUNNEN WE GEMAKKELIJK HERBERGEN’

Ook veteranen hebben de recente gebeurtenissen in Afghanistan, zoals de razendsnelle verovering van de hoofdstad Kabul door de Taliban, met argusogen gevolgd. Oplinie sprak met twee van hen en met een Afghaanse tolk die nog wél de dans wist te ontspringen. “Ik zie de toekomst voor mijn ouders in Afghanistan heel somber in.” **TEKST**

FRED LARDENOYE

“Ongeloof, moedeloosheid, maar ook woede en verdriet,” zo benadrukte de (inmiddels voormalige) demissionaire minister van Defensie Bijleveld in een brief aan Afghanistanveteranen over het gevoel dat heerst na de val van Kabul op 15 augustus. OpLinie sprak met veteranen die vooral geschokt zijn over de trage manier waarop de Nederlandse regering heeft gereageerd. Hierdoor zijn volgens hen talloze medewerkers van de Nederlandse militaire eenheden die in Afghanistan actief waren, overgeleverd aan de wraakzucht van de Taliban. Luitenant Michael Nijs (51), zelf twee keer uitgezonden naar Afghanistan: “AFMP-voorzitter Ton van den Berg en oud-voorzitter Anne-Marie Snels zijn al maanden bezig om aandacht te vragen voor de tolken die in dienst waren van de Nederlandse krijgsmacht. Het is een farce hoe men politiek hiermee is omgegaan. De VS kondigden al maanden geleden aan dat zij eind augustus zouden gaan. Hoe haal je het in je hoofd om dan te denken dat het niet zo'n vaart zal lopen? Je kon op je vingers natellen dat het een chaos zou worden.”

URUZGAN

Nijs werd in juni 2006 als 'technet' toegevoegd aan het herstellpeloton van de Luchtmobiele Brigade die is uitgezonden naar de Afghaanse provincie Uruzgan. Hij hield zich in het kamp in Tarin Kowt voornamelijk bezig met de communicatieapparatuur, maar had al snel door dat er van een opbouwmissie geen sprake was. Nijs: “Vanaf dag één was het een vechtmis­sie. Een groot deel van onze eenheid werd al in juli en augustus ingezet om de Amerikanen steun te bieden bij gevechten in Helmand.” In september namen de Nederlanders de basis Martello over van de Canadezen. “Die basis werd aangevallen en er is keihard gevochten. Ik was er zelf nog in de periode dat de granaten over het kamp vlogen.”

In 2011 werd Nijs als onderofficier nogmaals uitgezonden, nu naar Kunduz. “Dat was een heel andere uitzending, want die richtte zich op het trainen van politiemensen. We hadden ook wel een beveiligingstaak, maar die lag voor een groot deel in Duitse handen.” Nijs had destijds al zijn twijfels over deze missie. “We leidden die mensen teveel op voor technische politietaken, terwijl zij eigenlijk te maken kregen met oorlogsgeweld. Ik bedoel: die politietaken moesten ze natuurlijk ook leren, maar daar had het niet bij moeten blijven.”

KABUL

Ook luchtmachtmilitair Cees Folmer (60) keek in augustus met verbazing toe hoe de Taliban in een vloek en een zucht Kabul ver-

overden, de stad die hij zo goed kent. Hij vertrok in 2005 naar Afghanistan als crewchief van de F-16's die vanaf het vliegveld van Kabul werden ingezet. “In principe was het werk op de vliegbasis Kabul niet anders dan het werken op de vliegbasis Leeuwarden, met dien verstande dat we F-16's moesten voorzien van live-bombs en dat ze ook wel eens leeg terugkwamen. We zaten op het vliegveld van Kabul met de toestellen buiten het hek, dus in een soort niemandsland. Dat werd wel bewaakt, maar we zaten dus niet in het kampgedeelte.”

Folmer en zijn collega's kregen ook regelmatig te maken met het oorlogsgeweld. “We hebben daar ook aanslagen gehad en aanvallen van 120 mm raketten meege­maakt, die voorbijvlogen. Dus er was wel

Afghaanse tolk:

‘80 PROCENT KANS DAT HET NIET GOED AFLOOPT MET ACHTERBLIJVERS’

De Afghaanse tolk Mohammed - vanzelfsprekend gebruiken we uit veiligheidsoverwegingen niet zijn echte naam - is in tegenstelling tot de Afghanistanveteranen positief over het optreden van de Nederlandse regering. “Ik vind dat de Nederlandse regering het goed gedaan heeft. Tenslotte zijn meer dan 2000 Afghanen hier naartoe gekomen.” Wel maakt hij zich zorgen over de achterblijvers. “De Taliban zullen de achterblijvers vermoedelijk opsporen en iedereen die met de buitenlandse troepen heeft samengewerkt, zal ‘hem dan ook knippen’. Ik denk dat de kans 80 procent is dat het slecht met hen afloopt. Maar het kan ook zijn dat de Nederlandse regering er toch nog in slaagt om afspraken te maken met de Taliban om ze alsnog te repatriëren.”

Zelf heeft hij, nadat hij moest vluchten vanwege zijn werk voor westerse militairen, al eerder succesvol asiel aangevraagd en gekregen in Nederland. Sinds kort is hij ook weer herenigd met zijn gezin. “Uiteraard ben ik gelukkig dat zij nu veilig in Nederland zijn. Ik weet zeker dat zij op dit moment in Afghanistan groot gevaar zouden hebben gelopen.”

Bijna dagelijks heeft hij contact met zijn ouders en andere familieleden die nog in Afghanistan zijn. “Ik maak me grote zorgen over mijn ouders. Het is niet veilig voor hen. Ik ben doodsbenuwd dat de Taliban hen op een dag vinden en dan vragen: ‘Bel eens met je zoon, want hij heeft voor de bezetters gewerkt!’” Volgens Mohammed is vluchten voor hen onmogelijk. “Hoe moeten zij dat doen, zonder geld en zonder middelen? En dan nog, de buurlanden van Afghanistan zitten echt niet te wachten op zulke vluchtelingen. Zij zijn vaak ook anti-westers. Dus ja, ik maak met grote zorgen voor de toekomst van mijn ouders en die van alle Afghanen. Want zolang de Taliban het voor het zeggen hebben, ziet het er heel slecht uit.”

AFGHANISTAN

↑ Michael Nijs: "Je kon op je vingers natellen dat het een chaos zou worden."

FOTO: PRIVÉCOLLECTIE MICHAEL NIJS

'ALSOF JE TIENDUIZENDEN TALIBANSTRIJDERS ZOMAAR ERGENS VERSTOPT KUNT HOUDEN IN DE WOESTIJN'

↓ Cees Folmer: "We moeten ons niet verschuilen achter het 'het ging zo snel.'"

FOTO: PRIVÉCOLLECTIE CEES FOLMER

een dreiging. Maar desondanks voelde je je relatief veilig. Op den duur raak je er ook aan gewend."

TWIJFEL EN BOOSHEID

Folmer betwijfelt of de snelle val van Kabul niet te voorspellen is geweest. "De inlichtingendiensten zouden dit geweten moeten hebben. En als dat zo is, dan hadden we zelf op tijd onze zaken moeten regelen. We kunnen ons dan niet verschuilen achter 'het ging zo snel, dat hadden we niet kunnen voorzien'. Alsof je die tienduizenden Talibanstrijders zomaar ergens verstoppt kunt houden in de woestijn."

Nijs, die als veteraan ook meedraait in het project 'Veteraan voor de klas', realiseerde zich bij het zien van de beelden van de razendsnel oprukkende Taliban dat zijn verhaal gaat veranderen. "Daardoor werd ik ook echt in die ontwikkelingen meegezogen. Dan ga je weer terug naar wat wij daar hebben gedaan. Dat zal voor veel veteranen gelden. Aan de ene kant grijpt het me aan, want je weet dat wat je gedaan hebt meerwaarde heeft. Maar er is ook boosheid, als je ziet dat direct de wapens worden neergegoooid als je na 20 jaar weggaat en de Taliban het zo kunnen overnemen. Er zit nu een regering die geen donder geeft om hun mensen. Er is ook geen samenhang tussen al die verschillende stammen in het land."

LANGE TERMIJN

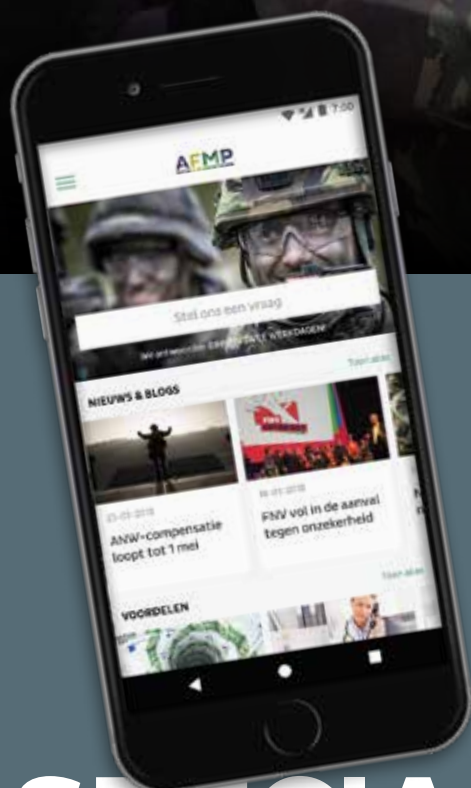
Over de vraag of de missie in Afghanistan nut heeft gehad, denken Folmer en Nijs genuanceerd. Folmer: "Die vraag moet je vooraf stellen en daar ook de duur van de missie door laten bepalen. Dat land heeft vanaf 450 voor Christus alleen maar ellende gekend, van oorlogen tot bezettingen. Dan moet je niet verwachten dat je dat even in twintig jaar kunt oplossen. Dat duurt drie generaties, daarom hadden we een langetermijnstrategie moeten hebben. We zijn veel te vroeg weggegaan. Dat komt ook omdat onze besluitvormers voor de korte termijn gaan, want over vier jaar zijn er weer verkiezingen."

Ook Nijs vindt dat het westen de missie te abrupt heeft afgebroken: "Maar ik snap ook dat het een keer ophoudt, want na 20 jaar is een twintigjarige veertig en weet hij niet beter dan dat er buitenlandse troepen zijn die komen om te assisteren en adviseren. Wanneer is het kantelpunt dat ze je als een bezetter gaan zien?" Over het nut van de missie heeft hij een dubbel gevoel. "Ik denk zeker dat we daar verschil gemaakt hebben. Kijk maar naar die protesten van vrouwen, die opkomen voor hun rechten."

SREBRENICA

Beide veteranen zijn niet te spreken over gevolgen van de trage reactie van de Nederlandse regering. "Dat die mensen daar angst hebben, begrijp ik volkomen," benadrukt Folmer. "Onze schoonmaker zat op de compound pikante blaadjes te lezen. Het zijn ook gewone mensen. Maar als de Taliban dat zouden weten, knopen ze hem op." Hij ergert zich aan de tegengeluiden over het opnemen van de gevluchte Afghanen. "Ik begrijp niet dat mensen zeggen dat we 21.000 mensen niet kunnen herbergen in Nederland. We kunnen dat gemakkelijk, want we hebben een schreeuwend tekort op de arbeidsmarkt. Het zijn veelal jonge mensen over wie je het hebt, die kunnen we prima gebruiken." Nijs neemt het de Nederlandse overheid 'ronduit kwalijk' dat veel tolken, beveiligers en andere medewerkers niet tijdig geëvacueerd zijn. Hij heeft weinig illusies over wat er met de achterblijvers zal gebeuren. "Die Taliban 2.0, daar geloof ik niks van. Ik ben bang dat iedereen die met het westen heeft samengewerkt op een of andere manier onder druk gezet, vernederd en gemarteld wordt."

Ook Folmer is weinig hoopvol over de toekomst: "Ik heb het idee dat de Taliban het beleid uit het verleden weer oppakt en dan wordt het al dan niet weer een broeiest van terrorisme. Maar als dat zo is en de olie in gevaar komt of er wordt weer een aanslag gepleegd, dan moet de wereld weer reageren en begint alles weer opnieuw. Hopelijk wordt er dan wel eerst over een langetermijnstrategie nagedacht." ■

**DE LEDEN-APP
MET NIEUWS
EN INFORMATIE
RONDOM JE WERK**

SPECIAAL VOOR ONZE LEDEN: DE AFMP-APP

ALTIJD JE VAKBOND OP ZAK!

- Dé plek voor het stellen van je persoonlijk vraag;
- Met exclusieve content over je werk en het vak;
- Alle antwoorden op de meest gestelde vragen;
- En de belangrijkste bijeenkomsten in de agenda.

SECTORHOOFDEN

LANDMACHT

Elze Mulder

06 – 53 51 00 73
emulder@afmp.nl

MARINE EN BURGERPERSONEEL

Arjen Rozendal

06 – 23 89 55 07
arozendal@afmp.nl

LUCHTMACHT, DMO

Ron Segers

06 – 53 52 60 83
rsegers@afmp.nl

POSTACTIEVEN

Paul Engelbertink

06 – 12 90 57 48
pengelbertink@afmp.nl

CONTACT

ALGEMENE ADRESGEGEVENS

bezoekadres

Hertogswetering 159
3543 AS Utrecht

postadres

Postbus 9124
3506 GC Utrecht
085 – 89 00 470
fax 085 – 89 00 411

info@afmp.nl

www.afmp.nl

NL72 INGB 0001 9330 98

geopend op maandag t/m vrijdag van
8.30 tot 17.00 u

AFDELING INDIVIDUELE BELANGENBEHARTIGING (IB)

085 – 89 00 430

fax 085 – 89 00 431

ibb@afmp.nl

LEDENADMINISTRATIE

085 – 89 00 410

la@afmp.nl

OPZEGGEN LIDMAATSCHAP

Er kan een moment komen dat u uw AFMP-lidmaatschap op moet zeggen, bijvoorbeeld omdat u een baan buiten Defensie heeft aanvaard. Houdt u dan rekening met de opzegtermijn van twee volle kalendermaanden. Voorbeeld: u zegt 15 januari op, het lidmaatschap wordt dan beëindigd per 1 apr. U kunt opzeggen door middel van een brief aan: AFMP/FNV t.a.v. Ledenadministratie, Postbus 9124, 3506 GC Utrecht; of een mail naar: la@afmp.nl

WILT U IETS DOORGEVEN?

Een adreswijziging, ambtsjubilea, leeftijdonslag, opname in ziekenhuis of een uitzending. Of heeft u vragen over het lidmaatschap, ledenbenefits of verzekeringen? Dit kunt u doorgeven via onze website www.afmp.nl of zenden aan: AFMP/FNV t.a.v. Ledenadministratie, Postbus 9124, 3506 GC Utrecht

COLOFON

**Uitgave van FNV Veiligheid onder
verantwoordelijkheid van de Algemene
Federatie van Militair Personeel**

Aangesloten bij:

- Algemene Centrale van Overheidspersoneel (ACOP)
- Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV)
- EUROMIL (Europese organisatie van militaire belangenverenigingen)

REDACTIE

Bart Manders, René Schilperoort,
Ton van den Berg

REDACTIEADRES

Postbus 9124
3506 GC Utrecht
085 - 89 00 461
redactie@afmp.nl

ONTWERP & VORMGEVING

MW | studio voor grafisch ontwerp

De inhoud van OpLinie valt onder de verantwoordelijkheid van het AFMP/FNV Algemeen Bestuur, behoudens artikelen op naam en de inhoud van de opgenomen advertenties.

De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden artikelen te weigeren of te redigeren. Niets uit deze uitgave mag

worden overgenomen zonder voorafgaande toestemming van de redactie.

OPLAGE

17.500

INTERNET

www.afmp.nl

EMAIL

info@afmp.nl

DRUK

Senefelder Misset

SLUITINGSDATUM KOPIJ

Oplinie 4 sluit op 8 november en verschijnt op 18 december 2021.

Uw hypotheek, onze zorg!

DFD is ruim 25 jaar dé specialist op het gebied van verzekeringen en onafhankelijk hypotheekadvies voor (ex-)militairen en hun gezinsleden. U wilt verhuizen of droomt van een eigen huis. Wordt het kopen of past huren beter bij u? Wat zijn uw mogelijkheden? Of u nu voor het eerst een woning koopt, verbouwt, of u verhuist naar een nieuwe woning. DFD biedt u het beste advies en de hypotheek die bij u past. Wenst u advies of bent u geïnteresseerd? Neem dan contact op voor meer informatie.

DFD biedt u zorgeloos woongenot en voordeel door:

- ✓ Expertise en zorg;
- ✓ Ook hypotheek voor militairen met een FPS fase-1 en -2 contract;
- ✓ Echt onafhankelijk en persoonlijk advies door de DFD-regioadviseur;
- ✓ Duidelijkheid en transparantie, u weet hoeveel en waarvoor u betaalt;
- ✓ Maximale zekerheid, ook voor de toekomst;
- ✓ De optimale hypotheek met de scherpste tarieven.

PROFITEER VAN AANTREKKELIJKE KORTING MET LEDENVOORDEEL FNV

Ledenvoordeel FNV biedt FNV-leden flinke kortingen op allerlei producten en diensten. Naast de jaarvoordelen waar je heel het jaar gebruik van kunt maken, bieden we ook tijdelijke voordelen. Deze vind je elke maand op ledenvoordeelfnv.nl. Je kunt je ook inschrijven voor de maandelijkse nieuwsbrief, zodat je nooit een voordeel mist!

TIJDELIJK VOORDEEL

Maandelijks vele nieuwe voordelen op ledenvoordeelfnv.nl

2 GRATIS KOPJES BIJ JOUW KOFFIEPAKKET

Koffievoordeel.nl houdt zielsveel van koffie en verkoopt alleen producten die aan de hoogste kwaliteitsnormen voldoen. Zij vinden het belangrijk dat er voor iedere koffiedrinker de perfecte koffie in het assortiment zit. Als FNV-lid heb je tot wel bijna 50% korting op de koffiepakketten van Gran Maestro Italiano.

Dit voordeel is geldig t/m 30 november 2021
Kijk voor meer informatie op ledenvoordeelfnv.nl

TOT
47%
KORTING

koffievoordeel.nl
WANT GOEDE KOFFIE IS EEN KEUZE

15 TOT 20% KORTING OP DIVERSE SPORTPRODUCTEN VAN TUNTURI

De afgelopen periode is het sportpatroon van veel Nederlanders veranderd. Veel meer mensen sporten nu in of rond huis. Heb jij thuis alle benodigdheden om fit te blijven? Dit najaar ontvang je 15 tot 20% korting op diverse sportapparaten en attributen van Tunturi. Kies bijvoorbeeld voor een laagdrempelige dumbbellsset om thuis kracht oefeningen mee te doen of ga voor een hometrainer, zodat je lekker aan je conditie kan werken.

Dit voordeel is geldig t/m 30 november 2021
Kijk voor meer informatie op ledenvoordeelfnv.nl

TOT
20%
KORTING

TUNTURI®

TIJDSCHRIFT NAAR KEUZE VOOR € 10,-

Laat je inspireren! Bij Vipmedia ontvang je nu flinke korting op verschillende tijdschriften. Lees over Scandinavisch design in je interieur, over geschiedenis of de wetenschap. Of wil je genieten van het buitenleven en je tuin verfraaien en lekker aan de slag in de keuken? Voor € 10,- ontvang je meerdere edities van het gekozen tijdschrift bij jou op de deurmat. Je kunt kiezen uit maar liefst 11 magazines. Ook fijn: het abonnement stopt automatisch.

Dit voordeel is geldig t/m 30 november 2021
Kijk voor meer informatie op ledenvoordeelfnv.nl

TOT
54%
KORTING

VIPMEDIA

JAARVOORDEEL

EXTRA VOORDEELIG NAAR CENTER PARCS

De herfst staat voor de deur. Zeg JA tegen samen wandelen door de bontgekleurde bossen. Voel de zomer nog even in het tropische palet van de Aqua Mundo en Market Dome, of speel spelletjes bij het knisperende haardvuur in je (vernieuwde) cottage. Kleur de herfst in zoals jij wilt! Ieder z'n Center Parcs. Echt even samen. Boek nu een 2-, 4- of 6-persoons Comfort of Premium cottage met maar liefst 40% korting.

Bekijk alle mogelijkheden via ledenvoordeelfnv.nl

40%
KORTING

CenterParcs
Echt even samen

JAARVOORDEEL

SCOOR 10% EXTRA KORTING BIJ PLUTOSPORT

De vakantie zit er weer (bijna) op en dat betekent natuurlijk... back to training! Bij een nieuw voetbal-, hockey- of handbal-seizoen horen een paar nieuwe sportschoenen, een nieuw trainingspak en een nieuwe sporttas! Neem een kijkje in de brede collectie van Plutosport en start het nieuwe seizoen goed!

[Kijk voor meer informatie op ledenvoordeelfnv.nl](#)

10% EXTRA KORTING

**PLUTO
SPORT.NL**

STAPPENPLAN GRIP OP WISSELENDE INKOMSTEN

Werk jij als freelancer, met een nul-urencontract, of heb je tijdelijke, kortere baantjes? Dan kunnen je maandelijkse inkomsten heel wisselend zijn. Terwijl je uitgaven wel voor een groot deel vastliggen. Hoe krijg je dan grip op je begroting? Dat lees je in het Nibud artikel over wisselende inkomsten.

[Lees het artikel van Nibud op nibud.nl/consumenten/wisselende-inkomsten](#)

15% KORTING

NATUURLIJK KIES JE VOOR GROEN

Groen doen, voelt goed. En daar helpt Greenchoice je graag bij. Als FNV-lid profiteer je bij Greenchoice van exclusieve korting op je energiecontract. Bereken jouw voordeel en stap eenvoudig over op groene energie. Al ruim 25.000 FNV-leden gingen je voor.

[Bekijk het voordeel op ledenvoordeelfnv.nl](#)

KORTING OP GROENE ENERGIE

**GREEN
CHOICE**

DAKGOOT SCHOONMAKEN EN SCHOORSTEENVEGEN

Sluit nu een abonnement af voor het schoonmaken van je dakgoot en/of het vegen van je schoorsteen. Tot en met 31 oktober ontvang je deze diensten het eerste jaar gratis. Om gebruik te maken van dit voordeel vul je bij het afsluiten van het abonnement de actiecode 'FNV2021' in. Deze actie is niet te combineren met andere acties.

[Kijk voor meer informatie op unive.nl/veilig-wonen](#)

1 JAAR GRATIS

univé

Onze jaarpartners:

MIS NIETS! SCHRIJF JE SNEL IN VOOR DE NIEUWSBRIEF OP LEDENVOORDEELFNV.NL

Onder voorbehoud van druk- en zetfouten.

[Kijk op de website voor de speciale maandaanbiedingen!](#)

LID IN BEELD

Sjoerd de Jongh (51), chef staf, adviseur bedrijfsvoering en training en preventie-medewerker bij het KMRTC, is pas enkele weken AFMP-lid, maar heeft al volop de meerwaarde ervaren. Hij weet inmiddels wat de AFMP kan betekenen voor reservisten. **TEKST BART MANDERS**

WAARUIT BESTAAT JE DAGELIJKS WERK?

Ik houd een helikopterview over de gehele Koninklijke Marine Reservisten Training Command, dat alle trainingen en opleidingen voor het KMR verzorgt. Samen met mijn collega's maak ik een jaarplanning waarin alle trainingen en opleidingen voor het KMR aan bod komen. Ook vanuit de beroepsorganisatie komen er standaard aanvragen voor opleidingen en trainingen binnen. We zoeken de juiste instructeurs voor de juiste plek. Naast onze vaste jaarplanning krijgen we regelmatig spoedaanvragen. Onze opleidingen en trainingen moeten aan strenge eisen voldoen en daarom werken we continu aan verbeteringen. Om de kwaliteit te waarborgen, bestaat mijn werk ook uit het leggen en onderhouden van contacten. Samen evalueren we en zoeken we nieuwe invalshoeken en nieuwe locaties. De feedback van de cursisten en de opdrachtgevers is van grote waarde, dus daarvoor trek ik veel tijd uit. Ik ben ook verantwoordelijk voor de risico-inventarisatie die bij elke training en opleiding moet worden gemaakt.

WANNEER WERD JE AFMP-LID?

Ik was eerder lid van een andere vakbond, maar die kon niet de vragen beantwoorden die ik had over mijn reservistenstatus. Zo zat ik met vragen over functieomschrijvingen, functiewaarderingen en ziektekosten. Op advies van een collega nam ik daarom onlangs contact op met de AFMP en werd ik lid. Het contact is sinds het begin uitstekend en ik word goed geïnformeerd en geadviseerd over mijn rechten als reservist. Binnen de bond zit klaarblijkelijk veel kennis op dit terrein en er wordt serieus gezocht naar goede antwoorden op mijn vragen.

WAAROM Zouden ANDERE RESERVISTEN ZICH OOK BIJ ONS MOETEN AANSLUITEN?

Het is belangrijk dat ook reservisten weten wat hun rechten zijn en hoe het zit met hun arbeidscontracten. Menig medewerker van het KMR is geen weekendmilitair, maar heeft een fulltime baan. Daarom is hij of zij net als andere militaire collega's afhankelijk van eerlijke arbeidsvoorwaarden. Als militaire vakbond is de AFMP uitstekend in staat om hierover te sparren met de defensieorganisatie. Reservisten dienen dezelfde rechten te hebben als andere militairen en burgermedewerkers. Als laatstgenoemden kunnen rekenen op een computer- of een fietsenplan, dan moet dit bijvoorbeeld ook gelden voor reservisten. De AFMP draagt overduidelijk een steentje bij aan het realiseren van dezelfde secundaire arbeidsvoorwaarden voor reservisten. ■

**‘RESERVISTEN
MOETEN OOK
WETEN WAT HUN
RECHTEN ZIJN’**